

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Težave našega mlekarstva

Veliki Zdenci, februarja.

Mlekarstva stavka na Hrvaškem se je začela v začetku februarja in se naglo razširila na več srezov. Svoj izvor ima v slabi organizaciji mlekarstva. Zaradi tega ni čudno, da porabnik plača za liter mleka 300 odstotkov več, kakor dobi zanj kmet.

Ako greste po Zagrebu, vidite skoro na vsakem oglu in v vsaki ulici prodajalne mleka. Večja mlekarstva podjetja imajo po 20 do 40 takih prodajaln. Vrh tega so še razni drugi trgovci, ki prodajajo mleko, tako da je nad 100 prodajaln mleka. Za Zagreb bi zadostovalo 10 do 15 takih prodajaln. Ako vzamemo drage zagrebške lokale po 1000 do 3000 Din mesečne najemnine, dobimo ogromno vsoto nad 100.000 Din mesečno, ki pride nepotrebno na račun pridelovalca kakor tudi porabnika. Kje pa so še drugi nepotrebni stroški za osebje, opreme, davki in drugo!

Kljub nevzdržnemu ogromnemu zaslužku nekatera podjetja komaj dihaajo. Zato se večkrat zatekajo k varanju. Kmet vara mlekarstvo, mlekarstva kmeta, oba pa porabnika, ki je zadnji daritveni kozel, ker mora slabo blago drago plačevati.

Druga huda napaka je to, da se vsakdo čuti poklicanega za mlekarja. Tako dobimo po nekaterih vaseh po 2 do 4 mlekarne, ki med seboj tekmujejo in včasih tudi draže plačajo mleko, dokler se ne pobotajo, kakor na primer v Sloveniji mesarji. Dalje nimajo mlekarne določene okolišča. Vsaka hodi tja po mleko, kjer ga dobi in si ga druga drugi izpred nosa jemljejo. Kakor če bi Škofja Loka dobivala mleko iz Šenčurja in Šenčur iz Škofje Loke, Kranj pa z obeh strani. So primeri, da se v eni vasi puli šest mlekarov za mleko, ki ga je 1500 do 2000 litrov dnevno, prav za srednjo mlekarstvo. Ako kmetu zaradi kake napake mleko vrnejo, ga drugega dne dá v drugo mlekarstvo, tako da o kakem redu ni govora.

Mleko se dovažajo do 18 km daleč mimo več mlekarov po slabih jamastih potih na navadnih vozeh. Vozov na vzmetih ne poznajo za vožnjo mleka. Tako pride mleko v mlekarstvo posebno poleti stolčeno in sparjeno in nesposobno za izdelavo boljših izdelkov.

Kmet ima tukaj mleko za manjvredno plačilno sredstvo. Slišal sem kmeta, ko je rekel: «Dolžan sem trgovcu, pa mu denarja ne dam, čeprav ga imam, nego mu bom že z mlekom plačal.» Spet drugi prilije vode v mleko, da prej plača dolg. Če mu mleko vrnejo, pa pravi, da drugače ne bo dolga plačal. Trгоvec, ki je navadno lastnik mlekarne, pa istotako postopa in dá slabše blago ali pa ga draže zaračuna.

Medtem ko v Sloveniji prevladuje živinoreja in imajo ljudje poleg nje tudi travnike, tako da je za krmo dovolj dobrega sena, prevladuje nasprotno tu doli poljedelstvo, a živinoreja in mlekarstvo sta postranskega pomena. Zaradi tega se sena malo pridelava ter se živina krmi s slamo in okopaninami, kar slabo vpliva na kakovost mleka. Zaradi navedenih razlogov je kakovost

tukajšnjega mleka za 30 do 40 odstotkov slabša kakor v Sloveniji.

Sedanja stavka je zajela okoliš, kjer se proizvaja največ sira: približno trije vagoni mesečno. Če bo stavka dalje časa trajala, bo nastalo pomanjkanje sira na trgu, kar bo imelo za posledico, da se bo sir podražil. To bo prišlo prav tistim, ki imajo zaloge, in to posebno v Sloveniji. Ko je pred leti propadla Mlekarstva zveza v Novem Sadu, ki je v glavnem proizvajala maslo, se je takoj občutilo olajšanje na tržišču masla.

Nameravano snovanje mlekarstev združb bo naletelo na težkoče, ki jih ne bo lahko prebrodilo zaradi pomanjkanja glavnice in sposobnega vodstva. Redke so mlekarstva združbe, ki dobro uspevajo, saj jih je še v Sloveniji malo. Koliko je že bilo na tem poprišču razočaranj in neprijetnosti. Bivša Mlekarstva zveza v Ljubljani je bila matica in up slovenskega mlekarstva. Ob njeni smrti je izgubila bivša Jadranska banka 3.200.000 kron, Gospodarska zveza pa 1.700.000 kron. Likvidacija se je izvršila leta 1919.

Nato se je ustanovila Mlekarstva družba za Jugoslavijo, katera je od mlekarstev združb, ki niso po vojni obratovale, pokupila za majhen denar stroje in inventar ter to pozneje za 300 do 1000 odstotkov draže naprej prodajala. Ko je tega zmanjkalo, je prišla v težkoče in se združila z Gospodarsko zvezo. Nato se je prekrstila v Osrednje mlekarstvo, ki so lansko leto likvidirale. S kakim izidom, v javnosti ni znano.

Do sedaj naše mlekarstvo od teh zvez ni imelo kakih koristi, pač pa razočaranja. Daj Bog, da bi se enkrat to preobrnilo, posebno v teh hudih časih.

Da so tako žalostni uspehi našega mlekarstva, je temu med drugim mnogo kriva politika. Namestu da bi zasledovali gospodarske smotre, so se pri tem v prvi vrsti ozirali na strankarske koristi. Strankarsko sovraštvo se je pred vojno in po vojni tako zajedlo v meso in kri našega naroda, kar se mu bo še dolgo poznalo na gospodarskem poprišču. Na gospodarskem poprišču ne bi bilo treba podžigati političnih strasti, ker ima narod od tega samo škodo. Na prvi pogled se to ne opazi, ali pozneje se izkaže, koliko bi lahko bilo bolje. Največkrat pride to spoznanje prepozno in v škodo tudi onim, ki so strasti podžgali.

Iz navedenega se vidi, da včasih odirajo tudi slovenskega kmeta, odnosno združnika, ne samo hrvaškega, ki je navezan na trgovce, odnosno na zasebno glavnico. Dejstvo je, da združna podjetja tudi ne plačajo za mleko v istem okolišču več kakor zasebna.

Naše mlekarstvo že od začetka pretežno bolega za boleznijo, ki ji vsi vbrizgi v obliki podpor ne koristijo mnogo. Na raznih sestankih premlevajo, kako bi se dalo temu odpomoči. Običajno ostane vse brez koristi, ker po večini tepejo osla po senci, mlekarstvo pa dalje tava po svoji poti. Učeni ljudje vsega ne zmorejo, praktičnih ljudi pa primanjkuje. Večkrat se izkaže, da previsoka učenost več škoduje, kakor koristi. Primerov za to trditev je dovolj.

Franc Jesenovec.

Vladni predsednik je zavrnil zaščitnike punktašev

V torek, drugega dne razprave o proračunu v narodni skupščini, je predsednik vlade g. Nikola Uzunović odgovarjal na izjave nekaterih poslancev. Dejal je med drugim:

«V ponedeljek je eden govornikov zahteval, naj se spričo bližajočih se velikonočnih praznikov odpusti dr. Mačku nadaljna kazen in naj se izpusti iz internacije dr. Korošec. Zatrjeval je, da one punktacije, ki so imele podpis dr. Korošca, niso njegovo delo, temveč da je vse to le ponarejeno. Kakim domislicam posameznih govornikov smo vsi izpostavljeni! Kolikor nam je znano, nobeden teh govornikov nima kakega pooblastila od dr. Korošca ali dr. Mačka, da bi v njunem imenu dajal take izjave. Že samo to je dovolj, da takim trditvam in takim izjavam ne poklanjamo resnosti in pozornosti.

Na ponedeljski seji na te reči nisem odgovarjal. Toda izzvan od izjav prejšnjega govornika (dr. Stažiča, ki je tudi govoril o dr. Mačku) in v bojazni, da se ne uvede praksa, da bi nepooblaščenim ljudem s tega mesta dajali take politične izjave in zahtevali akcijo vlade v enem ali drugem pravcu, moram naglasiti, da obstajajo v naši državi zakoni. Kdor se proti njim pregreši, mora nositi tudi vse zakonske posledice (viharno pri-

trjevanje zbornice). Poleg vsega spoštovanja, ki ga imam do praznika Kristusovega vstajanja, ostane zakon zakon in kdor je po zakonu kaznovan, mu kazen ostane, naj bo velika noč ali božič.

Ta vprašanja se lahko razčistijo koristno za naše vzajemne odnose in za državno politiko, ako preпустimo vse deklaracije, vse akcije in vsa dejanja onim samim, ki so jih storili, da jih sami odločilno tolmačijo in podajo sami svoje izjave. Izjave, ki bi izvirale od njih, bi zaslužile vso pozornost, in le na osnovi takih izjav bi se mogla zahtevati in voditi tak ali drugačna politika.

To so osnovne reči, ki bi jih ne bilo treba niti ponavljati. Toda smatral sem za potrebno, to povedati, da se v naše javno in politično življenje ne bi zanašala zmeda in da se ne bi širile govornice, da upravna oblastva, ki so odgovorna za vzdrževanje zakonitega reda, enega ali drugega gospoda odženejo iz kraja njegove politične akcije, kar da ni v skladu z zakoni, če izjave in deklaracije niso delo teh gospodov, marveč so ponarejene. Če so to res počtackniene izjave, potem naj to ti gospodje sami povedo. Če bodo to izjavili, je gotovo, da bodo oblastva uravnala svoje postopanje po novonastalem stanju, ki bi sledilo z teh izjav.»

Politični pregled

Narodna skupščina je začela v ponedeljek načelno razpravo o državnem proračunu

ob skoro polnoštevilni prisotnosti narodnih poslancev. Nabito polne so tudi galerije s predstavniki raznih gospodarskih ustanov in z drugimi zanimanci. Uvod v razpravo je tvorilo poročilo finančnega odbora. V imenu večine je prečital poročilo poslanec g. dr. Kuntarič, v imenu manjšine pa poslanec g. Dragović.

Sledil je

govor finančnega ministra g. dr. Gjorgjeviča,

ki je podal podroben pregled finančnega in gospodarskega položaja in orisal osnovne smernice svoje finančne in gospodarske politike. Iz njegovih izjav je razvidno, da se je državni proračun sestavljal skrbno in z uvaževanjem današnjih gospodarskih nepravil. Zato so se izdatki v novem proračunu spet znižali. Proračun znaša 10.171 milijonov dinarjev. Od tega je določeno 6.90 milijarde za osebne izdatke, ki se krijejo z davčinami in viškom državnih podjetij, a 3.20 milijarde grede za državna podjetja, ki krijejo te izdatke z lastnimi dohodki. Celotna davčna obremenitev znaša pri nas 577 Din, to je mnogo manj, kakor v katerikoli evropski državi z izjemo Bolgarije. Pregled osebnih izdatkov kaže, da imamo skupno nad 200.000 državnih uradnikov, poleg tega pa še 60.000 upokojencev in 70.000 invalidov. Skupno število je torej nad 330.000. To število je veliko in se bo moralo znižati, za kar je potrebna korenita preosnova državne uprave. Ob zaključku govora je g. minister izjavil upanje, da bo predloženi znatno znižani proračun za leto 1934/1935. Izvršljiv ob sedanjem gospodarskem položaju, ki več ne valuje na slabše.

V načelni razpravi je

prvi govoril v imenu kluba JNS gospod. dr. Slavko Šečerov.

in pozival zbornico, naj sprejme proračun, kakor ga je odobril finančni odbor. Vladi in finančnemu ministru, je dejal g. poslanec, se mora priznati, da sta storila vse za ohranitev proračunskega ravnotežja in stalnost naše valute. Napori za ohranitev proračunskega ravnotežja se kažejo v stalnem znižavanju izdatkov. V teku treh zadnjih let so bili državni izdatki znižani za 3.80 milijarde dinarjev.

Iz Berlina poročajo, da ponuja Nemčija Češkoslovaški pogodbo o nenapadanju,

in sicer bi rada Nemčija sklenila s Češkoslovaško slično pogodbo kakor s Poljsko. Iz Prage ta vest še ni potrjena.

Po madžarskih vesteh se bo marca vršilo v Rimu posvetovanje Gombösa in Dollfusa z Mussolinijem

o Mussolinijevem načrtu glede ureditve Podunavja. Glavni smoter razgovora bo po madžarskih vesteh gospodarska skupnost med Madžarsko, Avstrijo in Italijo.

DOPISI

ARTIČE PRI BREŽICAH. (Smrt na kosa.)

V nedeljo 18. februarja je smrt iztegnila svojo koščeno roko kar po dveh gospodarjih. Prvi je umrl g. Anton Novak v najlepši moški dobi 43 let. Zapušča ženo in enega otroka. Drugi je preminul g. Janez Sotelšek, posestnik iz Obreža, star 64 let, skrben gospodar, blag mož in dober oče svojim otrokom. Pri odprtem grobu mu je zapel cerkveni pevski zbor pod vodstvom organista g. Alojza Vanovška ganljivo žalostinko. Težko je bilo slovo, ko so se poslavljali otroci od očeta. Vsem prizadetim obeh umrlih naše iskreno sožalje!

DEVICA MARIJA V BREZJU. Krajevna organizacija JNS Zdravje, ki obsega vasi Brezje, Dogoše in Zrkovce ter šteje 112 organiziranih članov, je imela 4. februarja letno skupščino pri Devici Mariji v Brezju. Za predsednika je bil izvoljen šolski upravitelj Simon Petrovič, za tajnika učitelj Ferdo Vuser, za blagajnika pa Anton Rak. Organizacija si je nadela lep delovni program, ki ga bo izkušala izvršiti. Organizirani člani so se izrekli za krajevno organizacijo, ker je občina Pobrežje preobširna, da bi mogla obstajati samo ena skupna občinska organizacija, ki bi pri tako številnem prebivalstvu izgubila točen pregled svojega članstva in bi ne mogla tako z vnemo delovati za koristi članstva. Navzočni so izrekli zaupnico sedanji občinski upravi in njenemu predsedniku g. Matiji Volkju z željo, da bi se v prihodnje udeleževal naših sestankov.

DORNOVA. Nedavno se je vršil občni zbor občinske organizacije JNS, ki je bil polnoštevilno

obiskan. Predsednik Stanko Murkovič je na kratko orisal delo organizacije v preteklem letu in se zahvalil vsem, ki so sodelovali. Sledilo je tajniško poročilo s pozivom; naj postane vsak zaveden Jugosloven član organizacije. V upravo so izvoljeni: predsednik Stanko Murkovič, podpredsednik Mihael Čuš, tajnik Avgust Prelog, blagajnik Jakob Simonič, delegat za sresko skupščino Franc Hrga.

KONJICE. Redni letni občni zbor JNS v Konjicah je bil v soboto 17. februarja v Narodnem domu ob prisotnosti velikega števila članov. Zboru je prisostvoval tudi domači narodni poslanec g. Karol Gajšek. Iz poročil odbornikov smo posneli, da je bilo delo občinske organizacije v preteklem letu izredno živahno in polno lepih uspehov. G. poslanec je podal obširno poročilo o političnem položaju doma in v inozemstvu ter je primerjal naše gospodarske in politične razmere s položajem v drugih državah. Pri volitvah so bili izvoljeni v novi odbor naslednji gospodje: za predsednika Rado Jereb, za podpredsednika dr. Ervin Mejak, za tajnika Srečko Vališer, za blagajnika Ciril Vrhovšek, za odbornike: Jožko Ferenc, Josip Frim, Lojze Križnič, Ivan Nemec, Rudolf Podlogar, Miloš Polak, Rudolf Resner, Stanko Sajovic in Ciril Žagar. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg.: Josip Kangler, Filip Kulterer in Viktor Vagner. Članarina je bila določena na 12 Din letno. Pri slučajnostih so se reševala razna organizacijska vprašanja in nekatere domače zadeve.

LJUTOMER. V nedeljo 18. februarja se je vršila v Ljutomeru letna skupščina organizacije JNS ob številni udeležbi iz vsega sreza. Prvi je govoril banovinski tajnik JNS gosp. dr. Zajec iz Ljubljane. Za svoje stvarno poročilo je bil deležen velikega odobravanja. G. Jakob Zemlič, narodni poslanec, je podal kratek pregled dela narodnega predstavništva na gospodarskem področju. Njegove lahko razumljive besede so bile sprejete s splošnim pritruvanjem, saj je prav gospodarstvo najbolj pereče vprašanje današnjega časa. Banovinski svetnik g. Skuhala je poročal o banovinskem proračunu in o uredbi o občinskih tajnikih. Govorili so še gg. Žmavec, župan ljutomerski, Lukačič, bivši tajnik sreske organizacije JNS, Franc Karbaš, sreski šolski nadzornik in drugi. Prečitane so bile razne resolucije o važnih domačih in splošnih narodnih in gospodarskih zadevah, ki so bile sprejete z odobravanjem. Od odločilnih činiteljev je odvisno,

RICHARD VOSS

DVA ČLOVEKA

17

To je bilo prvo, kar sem v življenju — ne občutil, ampak slutil. Nočno temo, ki me je obdajala, so ožarjali nezemeljski žarki in v njih sem spoznal bitja iz Michelangelove poslednje sodbe: sodečega titana, ki se mu je stiskala h kolenom usmiljenje proseča, drhteča mati. In zagledal sem v mrliško ogrinjalo zavito, samotno blodečo, neizmernost preiskavajočo ženo, ki sem mislil, da sem v njej spoznal svojo mater. Tudi prva dva človeka sem videl, kako sta bila ustvarjena, kako sta v raju srečno počivala drug pri drugem, kako sta storila greh in bila izgnana.

Zaradi greha je bila Eva priklenjena k Adamu še bolj kakor zaradi ljubezni, njen greh je bil vzrok, da se ni mogla odtrgati od moža, ki ga je zapeljala v greh.

Kako slabotna je bila ta, prva žena! In ta prva, slabotna žena, ki je grešila, ki je zapadla grehu, je postala mati človeškega rodu. Da bi dobila grešno človeštvo v svojo oblast, da bi ga sodila, kaznovala, preklela, je bila ustvarjena.

Greh prvih dveh ljudi je izročil človeštvo Gospodu.

Toda to so misli, ki so daleč od božjega prestola.

Ce jih misli božji služabnik, so grešne.

Zakaj mislim na prvo ženo?... Ker moram misliti na Judito. Zmeraj iznova na Judito!

Ona ne bi bila slabotna, ona ne bi grešila; torej se ji ne bi bilo treba pokoriti in ne bi bila kaznovana. Nad Juditino dušo Bog ne bi imel moči — ne bi dobil zaradi greha oblasti.

Samo zaradi ljubezni.

Zmeraj iznova moram misliti.

Z mojo čedalje bolj se budečo zavestjo se je počasi razsvetlila tema v meni in okoli mene. Toda še zmeraj se mi je zdelo, da nisem na tej zemlji; zakaj materin obraz se je sklanjal nad mano, bled in nežen kakor keih belega cveta in z nenavadno tihim pogledom. In rekel sem svoji ljubljeni materi:

«Torej si me vendar našla v neizmernosti? Tvoja uboga duša se je vendar rešila iz vic? Ljubezen tvojega sina te je rešila! Zdaj pojdeva skupaj v raj; Judita naju pričakuje.»

Potem je prišel čas, ko sem začel dojemati, da živim na zemlji in da je nad mano nagnjeno tiho, blede obličje z materinskim pogledom, dobri obraz stare Kristine.

Rekla mi je, da sem bil hudo bolan in že blizu smrti; da sem od smrti vstal, zato vstal, ker me je Bog izbral za svojega služabnika.

Potem sem tudi zvedel, da je prečastiti gospod Sebastijan Schwarz pisal mojemu očetu o čudežu, ki se je nad mano zgodil, in moj oče mi je poslal svoj blagoslov k pobožni odločitvi, ki bo izpolnila najbolj gorečo željo moje mrtve

matere, ko se bo njen najdražji, njen najmlajši posvetil Gospodu. Vprašal sem, ali mi je moj oče pisal... Ne. Samo prečastitemu gospodu Sebastijanu Schwarzu... Ali ni bilo zame nobenega drugega pisma?... Kakšnega drugega pisma?

Hotel sem odgovoriti prečastitemu gospodu Sebastijanu Schwarzu: «Iz zelenega, zelenega Vahrna, od Juditke!» Toda iznova sem začutil veliko slabost; začutil sem, kako me zavija tema, ki prihaja kakor viharji veter; divji vrtnec me je pognal v višave in me potem treščil v prepade.

Počasi se mi zdravje vrača.

Vsak dan čakam pisma.

Pismo mora dospeti!

Prečastiti gospod Sebastijan Schwarz je med mojo hudo boleznijo zelo skrbel zame. Imeniten zdravnik me je zdravil, usmiljenka mi je stregla. Rimsko vročico sem imel. Vročico dobe v Rimu mnogi in za njo umro. Jaz sem ostal živ. In ostal sem živ, ker sem izbran za velike reči; ostal sem živ, da postanem iz mladega gospoda Roka pater Pavel.

Pričakovanega pisma iz Vahrna ni bilo.

Vendar čakam.

Zakaj — pismo mora dospeti!

Prečastitega gospoda Sebastijana Schwarz ni v Rimu, ampak se mudi pri svetem očetu v Castelu Gandolfu. Vsak teden pa se vrača v mesto,

da pridejo te upravičene zahteve do uveljavljanja. Enake resolucije so sprejele tudi razne narodne in stanovske organizacije in je nujno potrebno, da se nekaj ukrene. V splošnem je skupščina potekla v znamenju živega interesa za vsa vprašanja, ki so prišla na razgovor.

LOKE PRI ZAGORJU. (S m r t n a k o s a.) Po dolgem trpljenju je umrla Mimi Savinčeva, ki jo je sprejel za svojo loški cerkveni ključar Drnovšek. Bila je pri vseh priljubljena. To je pokazal tudi pogreb. Loški fantje so nesli krsto kljub temu, da je drugače v navadi pogrebni voz, prav do zagorskega pokopališča. Cerkveni pevski zbor ji je tudi zapel na domu in na pokopališču.

OSLUŠEVCI. Občinska organizacija JNS je imela redni letni občni zbor, ki se ga je udeležilo nad 100 članov. Z majhnimi izpremembami je bil izvoljen dosedanji odbor s predsednikom Ferdom Korparjem. Ob tej priliki je predsednik občine g. Jožko Lah v uvodu opravičil zadržanega poslanca g. Petovarja in navzočnim obrazložil delo vlade na omiljenju gospodarske stiske. Navedel je, da je določenih tudi v tukajšnji občini nekaj javnih del, zlasti cesti Tibolci—Brezovci in Lasigovci—Polenšak. Za gradbo teh cest da je oskrbel 70.000 Din kredita. Pričakuje še neki manjši kredit za gradbo potrebne zvezne ceste Cvetkovci—Podgorci. Ker vlada precejšnja nejasnost v pogledu zaščite kmetijstva, se je tudi s tem vprašanjem podrobneje bavil in v poljudnem govoru pojasnil, kateri dolgovi so zaščiteni in kateri niso. Na naslov tistih, ki imajo neko svojevrstno svobodo stalno na jeziku, je priporočal, da si svobodo ogledajo v sosednji Avstriji, kjer so pretekli teden streljali s kanoni na politične nasprotnike. Član organizacije Alojz Senica je opozarjal na nevarnost, ki preti, ako se obrambne naprave na Dravi nemudno ne popravijo. Zdaj bi se še dala z razmerno majhnim stroški odpraviti preteča nesreča. Ako pa tega ne bo, se bo ves tok Drave usmeril v dosedanji manjši odtok ter s tem odrezal posestva, uničil plodno zemljo in spravil v nevarnost železniško progo med Veliko Nedeljo in Ormožem. Obljubilo se mu je, da se bodo oblastva opozorila na pretečo nevarnost. Občni zbor je potekel v najlepšem soglasju.

POLENŠAK. Predsednik občine Osluševcev, kamor spada polovica naše župnije, je v nedeljo pri nas predaval o vzrokih kmetijske stiske in o uredbi za zaščito kmetijstva. Predavatelj se je potrudil, da je snov obdelal v razumljivi obliki.

V zvezi s tem je omenil ukrepe vlade za omiljenje teh neprilik. Četudi je predavatelj izrečno opozoril, da to ni političen shod, temveč predavanje, je neki fant smatral za potrebno ugovarjati ter se želel predstaviti kot nekaj «vseznalec». Predavatelj ga je primerno zavrnil.

PREZID. Že dolgo se nismo oglasili iz našega kraja, ker ni bilo kaj poročati. V zadnjem času pa vendar imamo nekaj novic, zlasti to, da smo dobili novega občinskega načelnika v osebi g. Filipa Križa, ki bo vršil to častno opravilo nedvomno v korist naše občine. Nadalje je naša gasilska četa pričela delo za gradnjo novega Gasilskega doma, kar je nujna potreba, če si hočemo obvarovati v prejšnjih časih nabavljeno gasilno orodje. V ta namen je občinski odbor soglasno odobril v pripomoček izdatno množino stavbnega lesa iz zemljiške zajednice, kar zasluzi splošno pohvalo. Posebno priznanje gre poveljniku gasilske čete g. Mataiču, pa tudi podpoveljniku in občinskemu podnačelniku g. Tušku, ker sta oba vložila mnogo truda v uresničenje te zamisli. Zato pa smemo upati, da bomo imeli v doglednem času dom, ki bo zadoščal gasilskim potrebam in v katerem bo tudi naš Sokol imel kotiček. Ker bo občina tudi skoro gotovo letos gradila novo občinsko hišo, bomo imeli potemtakem v Prezidu dve novi in važni stavbi. Naposled moramo še omeniti izpremembo v cerkveni občini. Dobili smo novega župnika g. Pretnerja, ki je služboval prej v Turkih pod Osilnico. Že njegov prvi nastop nam je pokazal, da bo gospod župnik res služabnik sv. Cerkve. Takega dušnega pastirja smo si vedno želeli!

SELŠKA DOLINA. Tudi v Selški dolini je čedalje večje število onih, ki se zbirajo pod okriljem JNS. Stranka ima v dolini tri organizacije: v Selcih, v Železnikih in v obmejni Sorici. Slednja je polagala pred kratkim obračun svojega delovanja v nabito polni domači dvorani. Občni zbor je otvoril župan g. Anton Grohar in podal besedo tajniku g. Ignaciju Frelihu. Ta je očrtal delo, ki ga je izvršila organizacija v tem letu. Obširno poročilo o zunanjem in o notranjem političnem položaju je podal tajnik sreskega odbora g. Ivo Berčič. Naglasil je silen porast članstva JNS v državi, nato pa je govoril o raznih zaščitnih uredbah, o delavnosti Male antante, o državni politiki, ki sloni slej ko prej na doslednem izvajanju jugoslovanskega programa, začrtanega v šestojanuarskem razglasu, o ustanovitvi novih strank in o raznih pojavih v dravski bano-

vini. Povedal je, da dobi škofjeloški okraj v kratkem večji znesek iz bednostnega fonda. H koncu je priporočal, naj bodo v novem odboru požrtvovalni in delavni somišljeniki. Odbor naj se obrača v vseh ozirih na sreski pododbor v Škofji Loki in na poslanca g. Ivana Lončarja. Ko so bile volitve končane, je izpregovoril tajnik škofjeloške organizacije g. Vojteh Debeljak. V svojem nagovoru je želel somišljenikom najlepših uspehov s poudarkom, da bo moral novi odbor posvečati več pozornosti tudi našemu časopisju. Strankini somišljeniki morajo biti poučeni o delu JNS sproti, in zato je potrebno razširjenje našega časopisja. Stanje v Sorici je v tem pogledu nezadovoljivo, medtem ko zasluži sosednji Zali Log vso pohvalo. S trenutkom pristopa v JNS člani ne prevzamejo samo pravic, ampak tudi dolžnosti, ki jih jim nalaga jugoslovanski program. Po obravnavanju mnogih krajevno važnih zadev je g. župan po dveh urah zaključil zbor s toplo zahvalo obema delegatoma, ki sta prispela iz trideset kilometrov oddaljene Škofje Loke.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Društvo kmečkih fantov in deklet je imelo v nedeljo dne 18. februarja redni občni zbor. Čez petdeset navzočnih članov je pozdravil predsednik tovariš Jožko Tomažič in podal pregled društvenega dela v preteklem letu. Sledila so poročila tajnika, blagajnika, knjižničarja in nadzornikov, iz katerih posnemamo, da je društvo v preteklem letu marljivo delovalo. Dramski odsek je pod vodstvom šolskega upravitelja g. Franca Flajša uprizoril šest iger. Dalje smo imeli tri poučna predavanja in druge prireditve. Čisti letni dobiček je znašal 1171 Din 75 p in se je po večini uporabil za ustanovitev lastne knjižnice, ki šteje danes 115 knjig in tri revije. Število rednih članov se je dvignilo na 62, podpornih pa čez 30. Soglasno so bili pri volitvah izvoljeni naslednji tovariši in naslednje tovarišice: predsednik Jožko Tomažič, podpredsednik Franjo Puklavac, tajnik Franc Mlinarič, blagajnik Rudolf Štampar, odborniki: Dušica Kolaričeva, Lojzika Štamparjeva, Janez Lukman, Tilika Podgorelčeva, Martin Čurin, Franc Zorjan in Franc Šnajdar; namestniki: Nata Zabavnikova, Stanko Vrbančič, Matija Čufin, Lojzika Mlinaričeva in Ivica Bensusa; nadzornika: Franc Goričan in Kristina Trofenikova. Članarina se je določila za redne člane na 5, za podporne člane na 10 Din letno. V prihodnji sezoni nameravamo prirediti veliko tekmo žanjic in kolesarsko dirko novoustanov-

da pogleda, kako je z menoj. Še ponižnejši in siromašnejši se mi zdi kakor kedaj prej in njegov obraz je še bolj upadel. Toda zdaj vem, kakšno oblast ima siromašni, upadli duhovnik nad dušami; še celo nad mladim, vihravnim, vročim srcem, polnim sanj, upanj in želj.

Tudi jaz bom nekoč imel oblast nad človeškimi dušami. Zato sem bil izbran in poklican.

Sveti oče ve zame.

Tisti dan, ko postanem duhovnik, mi bo dal sveti oče svoj apostolski blagoslov: saj sem vendar grof Ennski, sin prastarega, plemenitega rodu.

V duhu vidim Pija IX. Stoji pred Michelangelovo Poslednjo sodbo pri oltarju. Prvi solnčni žarki so zadeli svetlo prikazen, ki blagoslavlja z razprostrtimi rokami katoliški svet.

In mene stresa kakor groza šila skrivnosti.

Pričakovanega pisma ni.

Prihaja že čas, ko ga ne bom več čakal.

Vem: Judita misli, da sem nezvest; Judita se obrača od mene stran Judita me zaničuje.

Oblast nad tvojo dušo hočem dobiti! Tvojo dušo bom podjarmil sebi!

In potem —

Temu prvemu rimskemu poletju je sledilo še dosti rimskih let. Bila so leta neprestanega boja,

neprestanega trpljenja. Bila so leta trdega pripravljavanja, hudega premagovanja samega sebe in strogega, skoraj strašnega spokornišтва. Vendar pa ni bilo premagovanja samega sebe in spokornišтва dovolj.

Odložil sem se, da stopim v red svetega Avguština. Zakaj v red tega svetnika? Ni tako zelo mogočen red in — jaz pa se vendar peham za mogočnostjo! Moja mlada duša si prizadeva, da bi napravila voljo močno in neukrotljivo. Temu namenu je posvečeno moje hudo premagovanje samega sebe, moje zagrizeno spokornišтво.

Da bi prišel do mogočnosti, da bi dobil veliko oblast nad dušami, bi bil moral stopiti v red svetega Ignacija. Tudi prečastiti gospod Sebastijan Schwarz mi je to svetoval, zakaj pod vladjo devetega Pija imajo sinovi Loyole oblast v cerkvi. Ta oblast je silna. Vladajo nad kralji in cesarji; vladajo nad papežem, vladajo nad katoliškim vesoljstvom. In — jaz hočem vladati!

Za vladanje sem rojen, vladanje je moj pravi poklic — to je spoznal prečastiti gospod Sebastijan Schwarz v meni; to čutim v sebi kot tisto temno silo, ki me vodi.

Vendar sem postal avguštinec.

Šele danes vem, zakaj: šele danes!

V samostanu Novi Štifti so avguštinci; samostan Nova Štiffa stoji pri Vahrnu; v Vahrnu je Platterjeva domačija.

Morda pride kdaj dan...

Enajsto poglavje.

Stran iz Rima, v samostan Novo Štiffu, kjer je blizu zeleni, zeleni Vahrn.

Potem sem postal duhovnik: «Pater Pavel!» Sveti oče mi je poslal svoj posebni blagoslov in moj red pričakuje od mene zelo dosti.

Živim v avguštinskem samostanu na Aventinu in gledam skozi okno svoje celice na razvaline od Kristove cerkve zalitega, nekoč ves svet vladajočega poganskega Rima. V neizmerno daljavo se širi pred mano polje razvalin poganskega Rima in neomejna je oblast katoliške cerkve.

Kakor prej, tako tudi še zdaj zametujem nasilne pripomočke svoje vere; namestu da bi bičal svoje meso, se s svojim mesom borim! Prav tako kakor prej hodim tja dol v groze polno mesto mrtvecev.

Čuden je človek! Čedalje redkeje se me loteva želja, da bi utrnil svojo svetilko in da je ne bi več prižgal, da bi hodil v temi in hodil po neizmernih grobnicah, dokler ne bi zblaznel ali pa se brez moči zgrudil, mrlič med mrlič.

Čuden je človek! Navajam se na svojo rjavo kuto in belo vrv; navajam se na tonzuro, ki kazi mojo še zmeraj mlado glavo; navajam se na strogi samostanski red in na vse meništvo, ki mora dušo pripeljati v nebo, telo pa ubija. In navajam se tudi na to, da čedalje bolj poredko vpletam tako lepo doneče, ponosno žensko ime v svoje molitve. Vendar pa je v mojem grobu zakopano z neizbrisnimi črkami, kakor na grobovih prvih

ljenega kolesarskega odseka, ki mu načelujeta tovariša Martin in Matija Čurin.

SV. MIKLAVŽ PRI ORMOŽU. (Smrtna kosa.) Te dni smo pokopali obče priljubljenega mladeniča čevljarkega mojstra Franca Mira. Star komaj 27 let je podlegel dolgi bolezni, ki jo je prinesel od vojakov. Zdravil se je zaman več mesecev v bolnišnici v Ptuj. Njegova smrt je bridko prizadela ne samo njegove domače, nego ga bomo pogrešali tudi vsi, ki smo ga poznali kot dobrega in vestnega obrtnika. Izpolnila se mu je želja, ki jo je večkrat izrazil, naj umrje prej on kakor njegova bolehnata mati, ki mu je v bolezni z nenavadno potrpežljivostjo in ljubeznijo stréгла do konca. Zastopniki obrtniške zadruga so mu na zadnji poti na lep način izkazali zadnjo čast, za kar jim bodi izrečena išl. na hvala. Pevci so mu pa ob grobu zapeli pretresljivo žalostinko. Počivaj v miru, dragi France! Preostalim naše sožalje!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVEJA ŽIVINA. Na mariborskem sejmu 27. februarja so bile za kilogram žive teže nastopne cene: debeli voli 3.50 do 3.75 Din, poldebili 2.50 do 3 Din, voli za rejo 2.25 do 3 Din, biki za klanje 2.50 do 3.50 Din, krave za klanje, debele 2 do 3.50 Din, plemenske 1.50 do 2.75 Din, klobasarice 1.50 do 2 Din, molznice in breje 2 do 2.50 Din, mlada živina 3 do 3.75 Din, teleta 5 do 6 Din. Cene mesu so bile: volovskemu I. 8 do 10 Din, II. 6 do 8 Din, mesu bikov, krav in telic 4 do 6 Din, teletini I. 10 do 15 Din, II. 8 do 10 Din in sveži svinjini 10 do 16 Din za kilogram.

VINO. Vinsko tržišče v dravski banovini še ni v razmahu in so cene še nestalne. Ta mesec so kupci pospravili, odnosno potočili vsa vina, nakupljena že poprej. Kaže, da bo kupčija v prihodnjem mesecu oživela, česar posledica bo tudi porast cen. Zdaj silijo s svojim blagom le mali vinogradniki, ki nujno potrebujejo denar za pomladna opravila in ki jim pomladno pretakanje vina dela pregiavice zaradi nezadostne posode. Cene so po kakovosti od 4 do 6 Din za srednja bela in rdeča vina. Izbrana vina pa presegajo te cene. Tu in tam se dobe manjše množine slabšega vina tudi izpod 4 Din.

krvavih prič in mučencev zaklanega božjega jagnjeta in simbolične ribe.

Moji redovni bratje me ne ljubijo. To mi ni mar. Tako in tako me nihče ne sme ljubiti in nočem, da bi me kdo ljubil. Niti pes se mi ne sme približati, da bi mi lizal roko! Tudi če me Bog ne bi ljubil, mi ne bi bilo hudo. Moja zaobljuba me je preklela v najhujšo vseh samot in najhujša vseh samot je tista, ko človeka noben človek ne ljubi. Sploh nobeno živo bitje, zato bi tudi psa odgnal, če bi prišel, da bi mi roko lizal.

Sam hočem biti!

Moji redovni bratje se me plaše. To mi je prav. Njihova plašnost jih zadržuje, da se čutijo meni enake — brez razločka, kakor bi morali biti vsi. Zakaj vse nas pokriva rjava kuta, prepasana z belo vrvo; vsi smo zaznamenovani z držo in hojo! s tonzuro, obrazom in pogledom...

Ne, v tem se že ne razlikujem od vseh! Po hoji in drži, po obrazu in pogledu jim še nisem postal enak in tudi še zmeraj nisem zaznamovanec.

Še zmeraj mi ni žal, da sem postal ponižen avguštinec, čeprav čutim v sebi še zmeraj ponosno dušo in čeprav so sinovi velikega cerkvenega očeta med najnižjimi služabniki Gospodovimi; prav v tej siromašnosti lahko pokažemo, kako mogočni smo.

O svojem očetu le redkokdaj kaj slišim; starec je postal. Grad Enna prav gotovo čedalje bolj razpada. Ko bo moj oče zapustil svet, bo dobil

HMELJ. Položaj v Savinjski dolini je v glavnem neizpremenjen. Cene so se nekoliko učvrstile in se plačuje zdaj po 50 do 53 Din za kilogram. Za večje partije prvovrstnega blaga pa se je ponujalo tudi že več.

Sejmi

3. marca: Vransko, Oplotnica, Koprivnica, Gornja Ponikva;
5. marca: Petrovče, Unec, Motnik;
6. marca: Mengeš, Murska Sobota, Vrhnika, Ormož, Sv. Peter pod svetimi Gorami, Sentjanž (krški srez);
7. marca: Vitanje, Zalog, Veržej, Ziri;
8. marca: Sodražica, Velika Loka, Pilštanj, Rakitna;
9. marca: Škocijan, Kotoriba, Brezovica;
10. marca: Kapela pri Brežicah, Sv. Jurij ob Taboru, Raka, Dol pri Hrastniku, Spodnja Polskava, Hodoš, Smuka, Vuhred, Kostrivnica, Dokležovje.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28.5 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23.09 do 23.20 Din;
- 1 nemško marko za 13.58 do 13.69 Din;
- 1 angleški funt šterling za 175 do 176 Din;
- 1 ameriški dolar za 34.17 do 34.45 Din;
- 100 francoskih frankov za 226 do 227 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 142 do 143 Din;
- 100 italijanskih lir za 295 do 297 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem klingeru po 8.95 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 320 Din.

Kratke vesti

— **Letos bo sedem žrebanj vojne škode za dobitke.** Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah Vojne škode, ki je stopil 20. februarja v veljavo, se izpremeni amortizacijska in obrestna služba in tudi način žrebanja. Najvažnejša je izprememba, ki jo prinaša novi zakon glede žrebanj. Dolej je bilo vsako leto eno žrebanje, pri katerem je bilo izžrebanih 188 dobitkov za 3.5 milijona dinarjev, odnosno vsako drugo leto za 7 milijonov dinarjev. Odslej pa bodo vsako leto 4 žrebanja, in sicer: 1. marca, 1. junija, 1. septembra in 1. de-

cembra. Pri vsakem takem žrebanju bo izžrebanih 173 dobitkov za vsoto 1,500.000 dinarjev, skupaj torej 692 dobitkov za 6 milijonov dinarjev. V prehodnih določbah je vrhu tega predpisano, da se bodo letos vršila še tri žrebanja, in sicer 15. februarja, 1. marca in 15. marca. Ta tri žrebanja se bodo vršila namestu žrebanja po starem zakonu, ki bi se moralo vršiti 16. februarja. Pri vseh teh treh žrebanjih bo vsakokrat 279 dobitkov v znesku 2 milijonov dinarjev.

— **Mešanje slajenega vinskega pridelka z naravnim vinom.** Ker so nastali dvomi, s katerimi pogoji smemo mešati slajeni vinski letnik s starino ali s kakim naravnim vinom sploh, je izdalo kmetijsko ministrstvo zadevno pojasnilo, ki ga banska uprava dravske banovine s tem razglasom objavlja: V čl. 17. pravilnika za izvrševanje zakona o vinu je naglašeno, da mešanje raznih vin in noštov ni prepovedano, razen v primerih, ako katero izmed njih ne ustreza predpisom zakona o vinu. Zato je mešanje vina od prirodnega mošta z vinom od mošta, ki je bil oslajen po predpisih zakona o vinu, dovoljeno s pogojem, da taka vinska mešanica po čl. 23. istega pravilnika ne sme imeti bližje označbe «pravo», «prirodno» in temu slično. Banska uprava pripominja, da velja navedena razlaga za promet z vinom in moštom v državi, pri vinskem pridelku za izvoz pa je treba upoštevati zadevne zakonite določbe, ki so veljavne v tisti tuji državi, v katero izvažamo.

— **Banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu priredi 5. marca celodnevni kmetijski tečaj.** Na tečaju se bodo obravnavala vsa za kmete važna vprašanja, kakor obdelava zemlje, raba hlevskega gnoja, umetnih gnojil in komposta, o semenih in setvi, o plevelih, boleznih in škodljivcih. Tudi se bodo praktično tolmačili in razkazovali kmetijski stroji. Začetek ob 8. zjutraj. Vsi, ki se zanimajo, vljudno vabljeni!

— **Obvestilo banovinske kmetijske šole pri Sv. Juriju ob južni železnici.** Banska uprava želi, torek, četrtek in sobota. Zavod želi, da si kmetovalce kmetijska posvetovalna služba ter da se določijo v ta namen v tednu prvenstveno dnevi torek, četrtek in sobota. aZvod želi, da si kmetovalci ogledajo večkrat naprave in delo na zavodu za primerjanje in razumno posnemanje. Uslužbenci na zavodu bodo rade volje dajali potrebna pojasnila. V korist vseh je pa že zaradi boljše izrabe časa, da se v prvi vrsti uporabljajo ti dnevi, v katerih je na zavodu v ta namen vedno kdo na razpolago. Posebno primerno je, če pride več za-

grad Enna novega gospodarja, ki — mu ne bo Rok ime. Moj gospod brat bo zasnubil bogato nevesto. Potem bo lahko nastala iz razvalin nova lepota in jaz bom lahko postal kaplan na gradu Enni.

Dom! Dom!

Da bi še enkrat slišal na Plosi petje divjega petelina; da bi še enkrat v schalderskem potoku lovil ribe; da bi prišel še enkrat na Platterjevo domačijo.

Judita Platterjeva prečastitemu gospodu ne bo poljubila roke.

O njej ne slišim ničesar — prav ničesar! Zdaj mora biti že lepo, razcvetelo deklet; oziroma čudovita ženska. Nedvomno so jo že mnogi snubili. Kdo izmed mnogih jo je vzel za ženo? Kraljevski mož mora biti z vladarskim duhom. Toda njenega vse eno ne bo ponižal.

To bi zmoget le en sam človek na zemlji.

Ali je svojemu zakonskemu možu kaj povedala o mladem gospodu Roku? Kaj? Da je imela mladega gospoda Roka rada, kakor nikogar drugega na svetu; in da je mladi gospod Rok edini, ki ga more Judita rada imeti, edini, ki je njen, kakor rožni vrt v Schlernu... Bog ve, ali je povedala svojemu zakonskemu možu, ki se mu je pustila poljubiti na ustnice, da se je z mladim gospodom Rokom vozila po Eisackovih valovih malone v smrt in da bi bila zdaj do smrti združena, če ne bi bil moral iti on v Rim.

Toda mladi gospod Rok je ostal v Rimu, v

Rimu je postal pater Pavel in Judita Platterjeva je vzela drugega za moža.

Pomagaj Bog, moji duhovniški duši!

Ob svetem velikonočnem času se je zgodilo, da sem se odločil za velik sklep.

Superiorju se bom izpovedal, da človeka v sebi še zmeraj nise.n premagal, da ta človek v meni še zmeraj ne neha kričati za tem, kar je v meni še od tega sveta. Izpovedal se bom svojemu predstojniku, da umiram od hrepenenja in domotožja.

Domotožje!

Še celó v svojih najbolj človeških urah ne pustim, da bi mi ušla ta beseda. V prvem glasu jo zadam.

Domotožje!

Bolečina je kakor mučenje. Svoje matere dušo sem rešil iz vic in svojo lastno dušo obsodil na trpljenje, ki so v primeri z njim vsi peklenški plameni pomladanska sapica.

Domotožje!

Mi Tirolci zaradi njega umiramo.

Da bi videl spet valove divjega Eisacka; da bi spet čul, kako šume v Briksenški dolini kostanji; da bi videl s prizidka Ennskega gradu, kako zagore vrhovi Dolomitov v večernem ognju; da bi vdihaval zrak domovine in hodil spet po poti, ki vodi k stari graščini ob vходу v Schaldersko dolino... Gospod, Gospod, ali je na svetu še mogoča taka slast?

(Dalje prihodnjič.)

nimancev skupaj, morda organizirano od kakega strokovnega društva. Enako velja tudi za gospodinje, ki si lahko poleg gospodarskega obrata ogledajo tudi kmetijsko gospodinjsko šolo in dobe tam zaželeno nasvete.

— Zimski kmetijski tečaj v Križah na Gorenjskem je bil zaključen 17. m. m. Povprečna udeležba je znašala 90 oseb, po večini mlajših posetnikov, kmečkih fantov in deklet, ki so posejali predavanja od začetka do konca. Tečaj je zaključil z rodoljubnim nagovorom sreski načelnik dr. Ogrin. Vodstvo tečaja je bilo v rokah sreskega kmetijskega referenta Sustiča. Poleg njega so sodelovali še sreski načelnik dr. Ogrin, pomočnik sreskega kmetijskega referenta Martelanca, šolski upravitelj Baltasar in veterinar Bedenk. Da je tečaj tako dobro uspel, gre zasluga tudi krajevnim činiteljem občin tržiškega kota, posebno pa kriške-mu županu Kuharju in načelniku kovorske podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva Zupana.

DOMAČE NOVOSTI

* **Ban na dopustu.** Ban g. dr. Marušič je nastopil tritedenski dopust. Za časa odsotnosti ga bo zastopal njegovo pomočnik g. dr. Pirkmajer.

* **Občinska organizacija JNS za IV. mestni okraj v Mariboru** je imela 31. januarja lepo obiskani letni občni zbor, na katerem je poročal narodni poslanec g. dr. Pivko o političnem položaju. Govorila sta med drugimi tudi mestni župan g. dr. Lipold in občinski svetnik g. Tupej. Pri volitvah je bil dosedanji odbor izpopolnjen in je bil za predsednika izvoljen učitelj gosp. Franjo Golež, ker je dosedanji zaslužni predsednik gospod Izidor Benko zaradi prezaposlenosti ponovno izvolitev odklonil. Novoizvoljeni predsednik je prevzel predsedstvo zbora, se zahvalil za izkazano zaupanje ter izjavil, da bo storil, kar bo v njegovih močeh, da bo organizacija lepo napredovala. Ze nekaj dni po občnem zboru se je sestel odbor k prvi seji, na kateri se je lotil poglobitvenega dela. Organizacija šteje zdaj 146 članov. Sklenjena je bila med drugim tudi resolucija za ukinjenje odtegotvanja kuluka državnim uslužbencem in upokojevcem.

* **Podaljšanje roka za zamenjavo starih bankovcev.** Finančni minister je odredil, da se podaljša do 31. marca rok za zamenjavo iz pro-

meta vzetih bankovcev, in sicer po 50 Din z datumom 1. avgusta leta 1914., po 20 Din z datumom 5. januarja leta 1905. in po 10 Din z datumom 2. januarja leta 1903. Rok ne bo več podaljšan.

* **Regulacija Savinje odobrena.** Minister za gradbo g. dr. Srkulj je na ponovno posredovanje ministra g. dr. Kramerja podpisal odlok, s katerim se odobrava načrt za regulacijo Savinje in njenih pritokov, kakor ga je predložila banska uprava, s skupnim pregledanim proračunom v višini 32.878.000 Din. Rešitev in odobritev načrtov za nove železniške nasipe, odstranitev dveh železniških mostov in preureditev železniške proge in postaje v Celju s proračunom v višini 13.196.000 Din izdatkov bo izdalo pristojno ministrstvo za promet v najkrajšem času. Istočasno je bilo odrejeno banski upravi v Ljubljani, naj takoj izdela podrobnost načrte vseh regulacijskih del v okviru finančnih možnosti, določenih v proračunu, in ustanovi vodne zadrage za izvršitev in vzdrževanje regulacije.

* **Javna dela v ptujskem srezu.** V Ptujju se je vršila v mestni posvetovalnici seja odbora za javna dela pod predsedstvom sreskega načelnika dr. Bratine. Prišli so zastopniki vseh 28 občin. Sreski načelnik je pozdravil narodnega poslanca Petovarja, mestnega župana in načelnika sreskega cestnega odbora Jeršeta, banovinska svetnika dr. Senčarja in Šolarja kakor tudi vse ostale zastopnike občin. Odbor je po vsestranskem stvarnem razmotrivanju sestavil načrt javnih del, ki pridejo v poštev pri razdelitvi podpor. V imenu ptujske občine se je zelo toplo zavzel mestni župan g. Jerše za ureditev zbiralnega kanala in regulacije Grajene. Za mezde se je določil po predlogu g. župana znesek 200.000 Din, vse ostalo, zlasti material, pa prispeva mestna občina. Dalje je odbor soglasno sklenil, naj se izvršijo in dovršijo naslednje cestne gradbe: Leskovec-Nova cerkev (150.000 Din), Zavrč-Turški vrh (50.000 dinarjev), Stanovno-Lešnica (120.000 Din), Lasigovci-Polenšak (50.000 Din), Majšperk-Naraplje-Zetale (150.000 Din), Obrež-Šalovci (80.000 Din), Ivanjkovci-Lahonci (20.000 Din), Šikole-Cirkovce-Sv. Lovrenc-St. Vid (50.000 Din), Ključarovec-Vičanci (60.000 Din). Za mezde pri popravilu mostov v Lancovi vasi in Trčcu se bo izdalo 20.000 Din. Za cesto Savci-Rucmanci (50.000 Din), za razširitev občinske ceste Sv. Urban (30.000 dinarjev) in za občino Gorišnico 50.000 Din. Skupno je predvidevanje za izvršitev tega načrta znesek

1.150.000 Din. Načrt se bo seveda izvršil, kolikor bo sredstev iz fonda na razpolago. Za delegata za banovinski odbor je bil soglasno izvoljen narodni poslanec gosp. Lovro Petovar. Banovinski svetnik dr. Senčar je še prosil narodnega poslanca, naj skupno z drugimi poslanci podpre stremljenje banke uprave, da prevzame važnejše banovinske ceste država v svojo upravo. Nadalje je podal obširno poročilo o zasedanju banovinskega sveta, zlasti še o nameravanem razširjenju električnega omrežja v banovini; priporočil je navzočnim zastopnikom občin, naj že zdaj razmišljajo o tem važnem vprašanju, ki je zlasti za ptujski srez velikega pomena. — Seja odbora za javna dela je potekla stvarno in složno. Upoštevala so se res najnujnejša dela, in to zlasti v onih krajih, kjer je dosti brezposelnih in siromašnega ljudstva. To so zlasti naše Haloze in viničarski kraji v Slovenskih goricah.

* **Gasilem.** Izvajanje novega gasilskega zakona se je začelo postopno izvajati v vseh gasilskih edinicah; tako tudi pri vrhovni upravi Gasilske zveze v Beogradu. Od 24. do 26. januarja se je vršila prva seja vrhovne gasilske uprave, ki je začela podrobno delo; v prvi vrsti se je bavila s posameznimi pravilniki k novemu zakonu. Na prvi seji so se odobrili med drugim tudi predpisi o potnih stroških in o ustrojstvu zvezne pisarne in se je uredilo vprašanje gasilskih dohodkov in fondov, posebno 30dostotnega dosedanjega gasilskega prispevka po zavarovancih. V začetku marca bo druga redna seja vrhovne uprave, na kateri se bo razpravljalo po nalogu ministrstva za telesno vzgojo predvsem o predpisih glede enotne gasilske uniforme, strokovnih izpitov, tečajev, gasilske službe in pisarniškega in blagajniškega poslovanja pri četi, župi in zajednici. Na seji od 24. do 26. januarja sta se iz članov zvezne uprave konstituirala dva stalna odseka: pravno-administrativni in tehnično-obrambni. O obeh odsekih je zastopana dravska banovina. Dalje se je sklenilo proglasiti 15. julij za vsedrjavni gasilski praznik. Za primer, da pade 15. julij na delavnik, se praznuje praznik na nedeljo po 15. juliju. Letos bo 15. julij na nedeljo in bi bilo želeto, da se prvi gasilski praznik po gasilski preosnovi proslavi nad vse častno. Vrhovna uprava je sklenila tudi, da se izvrši vpis Gasilske zveze v Vseslovensko gasilsko zvezo v Pragi in v Mednarodni tehnični komitet v Parizu. Upam, da se je poleglo razburjenje pri poedinih četah, ki je nastalo ob priliki zadnjih skupščin, posebno pri polaganju moralne

Soteščan:

Dedinja grajskih zakladov

«Tedaj bom govorila», se je delala, kakor da ji je neprijetno pripovedovati. «Matilda vam še najbrž ni pokazala prave slike svojega življenja...»

«Vem samo toliko, da grofica ni srečna v zakonu...»

«To ni dovolj, vaša knežja milost. Izvedela sem nekaj drugega, o čemer bi najrajši molčala...»

«Zakaj, milostiva? Pokažite mi svojo vdanost in zvestobo.»

«Ranila bom vaše zlato srce... Zato se upiram...»

«Ali vam nisem dovolila? Ne ozirajte se na mojo osebo!»

«Zadeva se ne tiče vas, marveč nekoga drugega v vaši bližini...»

«Morda kneza...» je uganila bolnica. Plemkinja je kljubujoče molčala.

«Torej knez in grofica Matilda...» je zanimalo kneginjo Ano.

«Njuna mladost je potekla v prepovedani ljubezni... Toda nade se jima niso uresničile...»

«Taki primeri niso redki, jo je zavrnila bolnica.

«Julijan se je moral poročiti z nevesto iz knežje rodovine, ali pa se odpovedati prestolu. Poprej je bilo seveda treba razdreti prejšnjo

7 ljubezen. Bilo je tem huje, ker so se že kazale posledice lahkomišelnosti...»

«Ali je to resnica?» je vprašala kneginja skoro brez sape.

«Matilda je povila kmalu po njegovi poroki krepkega dečka. Za Mi'ana so ga krstili. Ali še ne veste, da ima grofica doraslega nezakonskega sina?»

«To mi je povedala sama. Ni mi pa še omenila imena njegovega očeta. Odkod ta zahrbtnost, ta ledena nezaupljivost?»

Kneginja je omahnila na blazno.

Hinavka je izvojevala zmago, po zamišljenem načrtu. Uničila je nevarno dvornico ter si ugladila pot do knežjega prestola. Na dvoru je zanetila prepir in sovraštvo. Kar je hotela, to je tudi gladko dosegla. Ni ji bilo za to, da bi stregla bolnici, marveč za priložnost, da bi napravila zmešnjava.

Vstala je ponosno kot nepremagljiva zmagovalka. «Kneginja spi!» je poklicala strežnico. «Nikar je ne dramite!»

13.

Dvorni zdravnik Valerij je preiskal zastrupljeno tekočino in o izidu poročal knezu, kakor mu je bilo naročeno. «Sreča, da je kneginja zaužila samo nekaj kapljic», je dostavil važno. «Ako bi bila izpraznila čašo, bi bila morala smrt takoj nastopiti.»

«Strašno!» Knez se je prestrašil, a se je spet hitro pomiril. «Ali ste o tem komu že kaj omenili?» je vprašal zdravnika.

«Nikomur še nisem črnil besedice...»

«Prav. Tako bomo storilca laže poiskali. Zločin ne sme ostati brez kazni. Ali je kneginja že ozdravela?»

«Upam, da bo skoro okrevala. Potrudil se bom, da ne bo kake posledice.»

«Za vaš trud sem vam neizmerno hvaležna. Ali bi jo smel obiskati?»

Knez je odšel z zdravnikom v njeno sobo.

Kneginja ni hotela govoriti. Obrnila se je proč od njega. Usodno razkritje je delovalo huje ko zastrupljena tekočina.

Julijan je ni hotel vznemirjati. Pokoril se je zdravniku, ki je menil, da je mir najboljšje zdravilo. Bolnica se mu je zasmilila, ni je mogel nadlegovati.

Odšel je s trudnimi koraki. Vest mu je očitala, da je prelomil zakonsko zvestobo.

Z Matildo je sklenil temeljito obračunati. Poprej je hotel govoriti z grofom, njenim soprogom. A služabnik ga ni mogel najti, da bi mu sporočil knezovo željo. Nihče ni vedel, kam se je odpravil.

Grof Jerman je bil prepričan, da so njegovo soprogo krivično obdolžili. Poiskati je hotel zadoščenja. Pomeniti se je moral z dedinjo grajskih zakladov.

Ves razpaljen od jeze je potrkal na njena vrata. Ker se ni nihče oglasil, je vstopil brez do-

obveze nesebičnega in požrtvovalnega dela (pri-sege). Zeleti bi bilo, da se v gasilstvu prvega delovnega leta preosnova močne res pravo smotno delo za čimprejšnjo dosego onega velikega smotra, ki ga predvsem določa novi gasilski zakon. Naša dolžnost je, tovariši, da roko v roki v četah, župi, zajednici in vrhovni upravi delamo kot pravi gasilci Jugoslovenci na obrambi naših posameznih domov kakor tudi na obrambi našega celotnega krova majke Jugoslavije. — Franjo Bule, član zveze in predsednik čete v Mirni.

* **Odprtje spominske plošče bratom Ipavcem v št. Juriju ob južni železnici.** Ipavčeva pevska župa pripravlja slavlje, da se postavi trajni spomenik našim zaslužnim skladateljem, bratom Ipavcem, ki so s pesmijo prvi vzbujali narodno zavest zlasti na bivšem Štajerskem. Njihove pesmi so postale last ne le Slovencev, ampak tudi Hrvatov in Srbov. Da se tem možem vsaj nekoliko oddolžimo in počastimo njihov spomin, si je župa ob ustanovitvi nađela po njih tudi ime. Letos pa namerava odkriti krasno spominsko ploščo na njihovi rojstni hiši v št. Juriju ob južni železnici, in sicer 13. maja popoldne. To odkritje pa ni samo zadeva Ipavčeve župe, marveč vse naše narodne javnosti in mora postati narodna manifestacija. Slavnost bo zahtevala poleg drugega dela tudi precej sredstev, zlasti za nabavo plošče in za kritje ostalih s tem spojenih stroškov. Ker pa župa, žal, ne razpolaga s takimi sredstvi, se obrača na našo javnost, zlasti pa na premožnejše ljudi, da ji s primernimi prispevki pripomorejo, da se ta svečanost izvrši čim dostojneje. Prispevke zbira Ipavčeva župa JPS v Mariboru. Če se je posrečilo pred dve letoma Hubadovi pevski župi v Ljubljani, da je odkrila spominski ploščo Davorinu Jenku in Miroslavu Vilharju, upamo, da se bo tudi nam. S tem slavljem bo spojena tudi proslava 40letnice Celjskega pevskega društva, ko se bo 12. maja zvečer vršil njegov jubilejni koncert v Celju in bo 13. maja popoldne v okviru te proslave koncert Ipavčeve župe v Celju. — Ipavčeva pevska župa JPS v Mariboru.

* **Srečna občina.** Občina Milna na otoku Braču se pač lahko prišteva med srečne občine, zakaj postala je dedinja ogromnega premoženja 30 milijonov chilskih peset. Za dediščino so se tožarili polnih deset let in šele sedaj je prizivno sodišče v Iquiqueu v Chielu izreklo dokončno besedo. Dobrotnik, ki je zapustil ves svoj imetek Milni, je bil Ivan Sarg, po rodu domačin. Razumljivo je, da sorodnikom ni bilo po godu, da bo vse pre-

moženje dobila občina, in so zato zahtevali uničenje oporoke. Šele zdaj po desetih letih je sodišče priznalo Milni polno pravico do dediščine. Vprašanje je, kaj bo občina napravila s takim premoženjem.

* **Smrt najstarejše Trboveljčanke.** Te dni je umrla je v 92. letu Krevlova Marija iz Svinega nad Trbovljami. Poslednja leta je bila že skoro čisto gluha in slepa. Naj počiva v miru!

* **108 let star Srb.** V Rakovici pri Beogradu živi stari Abram Ranković, ki ob cesti na Avalo pase ovice. Ta mož je te dni dopolnil 108 let. Starec je še vedno precej krepak in je ves dan na polju. Pravi pa, da pogreša tobaka.

* **Ponarejeni 20dinarski kovanci** so se spet pojavili v Ptuj. Kovanci so izdelani iz svinca in jih je takoj spoznati od pravih.

* **Velik požar v Okonini.** Prijazno vas Okonino pri Rečici ob Savinji je zadela 21. t. m. silna nesreča. Okrog poldneva je sredi vasi nenadno nastal ogenj, ki se je zaradi vetra z bliskovito naglico razširil na sosednja poslopja in v kratkem zajel deset zgradb, tudi cerkev in župnišče. Visoki ognjeni jeziki in oblaki dima so bili vidni daleč po dolini. V Okonino je kmalu prihitelo deset gasilnih društev s šestimi motornimi in tremi ročnimi brizgalnami. Gasilec se je po hudi borbi z ognjem posrečilo omejiti požar in preprečiti nesrečo, ki je grozila vsej vasi. Do večera je bil ogenj v glavnem zadušen. Pogled na Okonino je pretresljiv. Pogorelo je deset hiš, med njimi znamenita cerkev s štirimi stolpi. Živno so ljudje rešili, le dva prašiča sta zgorela. Škoda, ki jo je povzročil požar, cenijo nad milijon dinarjev, ki seveda ni krita z zavarovalnino. Ogenj je nastal v nekem dimniku, v katerem so se vnele saje. Žalostna novica o požaru v Okonini je izzvala v vsej Gornji Savinjski dolini sočustvovanje z nesrečnimi pogorelci.

* **Za zdravljenje vsakovrstnih ran, krast, lišaja, čirov** kakor tudi drugih kožnih bolezni in poškodb priporoča nešteto zdravnikov «Titonin», ki varuje pred nalezljivostmi, ustavlja krvavitve in kar najhitreje celi rane. Steklenica v lekarnah 20 Din. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje na zahtevo brezplačno Fiton, d. z. o. j. v Zagrebu 1-78.

* **Nenavaden beg iz življenja.** Studenčane pri Mariboru je pred kratkim razburil tragičen dogodek, ki se je odigral na Aleksandrovi cesti v stanovanju železničarja Simona Berjaka. Le-tá je bil zadnje čase zelo potrt in se je neki dan sprl

s svojo ženo. V prepiru jo je udaril s kladivom po glavi, nakar je žena hudo zakričala in zbežala iz hiše. Bezjak je bil prepričan, da je ženo ubil in da je postal zločinec. V tej zmedenosti je postal vrh, jo privezal na tečaj pri vratih in se obesil. Žena je prišla šele zvečer domov in prestrašena opazila, da je v hiši vse tiho in da so vrata zaklenjena. Poklicala je na pomoč orožnike, ki so s silo odprli vrata in našli Bezjaka obešenega. Nesrečnik je bil star 59 let in je bil zaposlen v delavnicah državnih železnic na korški postaji. Njegova smrt je zbudila pri vseh, ki so ga poznali, veliko sočustvovanje.

Nevarnost prehodne dobe. Vsaka prehodna doba je nevarna, a zlasti prehodna doba deklic v dekleta in dečkov v mladeniče. Vsaka prehodna doba je nevarna in v zvezi s tem, posebno pa je nevarna prehodna doba deklic v dekleta (doba pubertete). Pri deklicah nastanejo v dobi od 12 do 17 let temeljite izpremembe, ki označujejo prehod v deklišvo. Ta prehodna doba je karakterizirana s pojavom izgube krvi. Tako deklice začno, ako niso v polni fizični moči in posebno močne konstitucije, slabeti, izgubljati veselje do dela, trpe na glavobolu in v mnogih primerih shujšajo, a slabokrvnost, ki je posledica, vtrfa pot tudi mnogim drugim boleznim. Deklicam je treba v nadomestilo dajati za izgubljeno kri in slabo kri taka sredstva, ki vsebujejo železo kot najvažnejšo sestavino krvi. Sredstvo, ki krvi nadomešča železo, znano vsem zdravnikom, preizkušeno z uspehom od sto tisočev oseb, je «Energina» za krepitev krvi, živcev in teka. Dolžnost vsakega roditelja je torej, da dá dekletom in dečkom med 12 in 17 leti, ko so v razvoju, oziroma v dobi pubertete, in ko morajo imeti najbolj jako in zdravo kri, dnevno 2 do 3 žličice «Energina», železnatega vina. «Energina» se dobiva v vseh lekarnah v zaprtih originalnih steklenicah po pol litra. Ena steklenica «Energina» stane Din 35.—. Po pošti ga razpošilja: Laboratorij «Alga», Sušak, 3 velike steklenice «Energina» Din 110.—, 6 steklenic Din 220.—, 12 steklenic Din 440.— in dve steklenici zastoj. — Reg. S. br. 4787/32.

* **Na zabavah uživajo samo zdravi ljudje.** Najmanjši prehlad kakor tudi najlažji glavobol ali zobobol pokvari človeku vsako zabavo. Če se hočete tega obvarovati, vzemite pri najmanjšem občutku navedenih bolečin eno ali dve tableti Aspirina in takoj vam bo bolje.

* **Obupno dejanje rudniškega upokojenca.** Te dni so v zagorsko mrtvašnico pripeljali 60letnega vdovca, rudniškega upokojenca Ivana Senico, ki se je obesil pri poti ob Savi blizu Potiorekove graščine. Pokojnik, ki je bil po rodu iz Planine pri Sevnici in pristojen v občino Jurkloster, je stanoval zdaj v Beškem pri Zagorju in živel ob

voljenja. Plemkinja je sedela v naslonjalu. Vedela je, da bo grmelo.

«Kdo vam je dovolil?» ga je ustavila med vrati.

«Obračunala bova», se je zadržal v odgovor. «Kdo je zastupil kneginjo? Zdajle govorite!»

«Kdo vam je to natvezil?» se mu je posmehovala.

«Vi ste obrekovali grofico, da je zastupila kneginjo...»

«Kar je resnica, ni obrekovanje», mu je odgovorila brez bojazni. «Posrečilo se mi je razkriti nočno prikazen... Vprašajte stražo, kdo je bila tista bela žena...»

«Mar je bila grofica? Kdo naj to verjame?»

«Tisti, ki jo je videl pred spalnico kneginje Ane...»

«To je bolna domišljija. Prekličite, kar ste govorili!»

Dvornica se je glasno zakrohotala. Potem je modrovala preudarno: «Vi še ne poznate skrivnosti knežjega dvora... Ker ste poštenjak od nog do glave, zato ne mislite o nikomer nič slabega. Drugi pa delajo nasprotno...»

«Nehajte!» jo je ustavil. «To so podla namigovanja...»

«Straža vam bo povedala, kdo je bila tista bela prikazen... Zjutraj smo našli kneginjo v omedlevici... Voda v njeni čaši je bila zastrupljena...»

Kratko poročilo je delovalo uničujoče. Grof Jerman ni smel dvomiti; zvičajnica se je sklicevala na dvorno stražo.

«Zakaj naj bi bila Matilda to storila?» ji grof še vedno ni mogel verjeti.

«Temu so krive tiste tajne razmere...»

«Kakšne?» Grofu se je razburjenje čudovito ohladilo.

«Povejte mi odkrito, ali ljubite svojo ženo.»

«Nič manj, kakor sem jo ljubil pred leti, ko sva se poročila...»

«Vidite, zaradi tega vas pomilujem...»

«Ne igrajte se z ognjem! Matilda bo na vaša namigovanja krepko odgovorila...»

«Ali sploh še verjamete svoji soprogi?» je omenila zaničljivo.

«Zakaj pa ne?» se mu je skoro užalilo.

«Zato, ker vas je varala v ljubezni... Ker vas ni nikdar ljubila...»

Grof jo je zagovarjal: «Matilda je res nekoliko trda, a je v zvezi temu dobra duša...»

«Slepi ste, slepi, gospod grof! Varati slepca res ni umetnost...»

«Vi se upate trditi...» je porasel grof Jerman.

«Da je grofica ljubila kneza Julijana, ki je vračal strastno njeno ljubezen...»

Brez moči in volje je stal grof Jerman pred vragom v podobi hudobne ženske, ki je vedno in vedno zmagovala.

«In vi niste vedeli tega?» se mu je režala v obraz. «Samo vi in pa kneginja Ana sta bila tuja na domačem dvoru...»

«Naprej!» Grof je hotel izvedeti do konca.

«Tista ljubezen še ni ugasnila in tli ko žerjavica pod pepelom», je trdila razdiralka srečnega zakona.

Grof si je obrisal znojno čelo.

«Resnica je tako jasna in očitna, da jo lahko otipate z rokami», je nadaljevala v zavesti zmage. «Vprašajte grofico, kje je njen sin Milan in kdo je njegov oče. Ako vam ne bo odgovorila, ji recite: »Mati mu je grofica Matilda in knez Julijan je njegov oče...«

Jerman je planil pokoncu kot obstreljena zver. Odšel je brez slovesa, kakor je bil prišel brez pozdrava.

Plemkinja je bila vesela svojega vrazjega dela. Poznala je grofa in njegovo strahovito jezo. «Ustrelil jo bo», se je veselila njene smrti, «a jaz bom gospodovala!»

14.

Dogodki na Petrinjah so bili naznanjeni pristojnemu sodišču. Sodnik, ki je vodil preiskavo proti Buncu, grajskemu oskrbniku, je bil pozvan na dvor pred deželnega kneza, ki mu je podelil častno odlikovanje. To je bil nekak uvod v zadevo, katero mu je nameraval izročiti. Razložil mu je, kako je obolela kneginja in kdo je osumljen zastrupljenja.

Sodnika je čakalo neprijetno delo. Grof Jerman in njegova soproga sta mu bila dobra znanca. Vendar je zadušil svoje pomisleke in prosil nadaljnjih ukrepov.

siromašni pokojniki. Pred približno 25 leti je bil v Trbovljah, kjer je izvrševal nekaj časa mesarsko obrt, nato pa je dobil zaposlitev pri rudniškem prevzemniku Suligoju in nazadnje pri rudniku kot predelavec, kjer je bil upokojen. Dan pred tem je prišel v neko gostilno v Šklendrovcu in izpil dve osminki žganja. Tožil je o hudih časih in menil, da se boljši najbrže kmalu ne povrnejo. Na potu proti domu je pa končal v obupu življenje. Obesil se je na tenko vrstico od sladkorja. Kakor pripovedujejo, so ga doma že dvakrat rešili take smrti.

* **Požar pri Št. Rupertu.** Nedavno je začelo goreti pri Jožefu Možini v Dragi. Zgoreli so mu gospodarsko poslopje, vse gospodarsko orodje, vozovi in klaja. Škode ima do 20.000 Din. Kdo je zažgal, se še ne ve. Orožniki so pridno na delu in so požigalcu baje že na sledu. Aretirana sta bila dva fanta, ki sta osumljena požiga.

* **Huda nesreča.** V Radomlju pri Domžalah se je hudo ponesrečil 26letni posestnik France Žabnikar. Peljal je poln voz gnoja na njivo in ko je privozil na klanec, so mu nenadno odpovedale zavore. Konja sta začela teči, a Žabnikar ju je hotel zadržati. Padel je pa pod konja, ki sta ga pomandrala, nato je šel pa še voz čezenj. Nevarno poškodovanega so prepeljali v Ljubljano v bolnišnico.

* **Snežni plaz s strehe je nevarno pobil moža.** Južno vreme je pomehčalo zmrzli in poledeneli sneg na strehah, da je pričel drčati na tla. Do resne nesreče je prišlo na Jahačevem dvorišču v Kranju. Tam je 33letni posestnik Ciril Finžgar z Bistrice pri Podhrezju prav spravljal voz, s katerim se je pripeljal v Kranj na sejem, ko se je z Andrašičeve strehe usul nanj plaz zmrzlega snega in ledu, pomešanega z opeko. Sneg je bil tako težak, da je pri vozu zlomil lestvo, Finžgarja pa je pokopal pod seboj, da je padel pod voz. Hitro so mu priskočili na pomoč in ga izvlekli izpod snega. Spravili so ga k zdravniku dr. Novoselskemu. Ta je ponesrečenca pregledal in ugotovil hud pretres možganov. Posledice se bodo pokazale šele v nekaj dneh. V ustih ima omajanih več zob. Zdravnik je nasvetoval, naj Finžgarja, ki leži začasno v mestu pri svojem bratu, spravijo v bolnišnico. Ako bi ta plaz podrl otroka, bi ga na mestu ubil.

* **Smrtna nesreča** se je zgodila v soboto v Račah. Njena žrtev je 3letni gostilničarjev sin Jožko Falež. Costilničar je bil v soboto dopoldne po opravkih v Mariboru in se je s popoldanskim

osebnim vlakom vrnil domov. Nasproti sta mu hitela njegova otroka, 5letna Micika in 3letni Jožko. Vedela sta, s katerim vlakom prihaja oče, in sta mu šla naproti. Pot ju je vodila preko železniškega tira, a nesreča je hotela, da je prav v tem trenutku pridrvel vlak. Otroka sta se drvečega vlaka tako prestrašila, da sta obstala pri tiru kakor okamenela. Lokomotiva je oba podrla na tla. Fantku je pri padcu počila lobanja in je bil takoj mrtev, deklica pa je obležala nezavestna s krvavečo rano na glavi in hudimi notranjimi poškodbami. Na kraju nesreče se je takoj zbralo mnogo ljudi, med njimi je bil tudi nesrečni oče, ki je mrtvega sinčka prenesel domov, a ranjeno hčerke so reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Hudo se je ponesrečil** te dni v kisovškem rudniku rudar Karel Drnovšek. Prepozno se je umaknil v izogibalnice in tako ga je motor, ki je pripeljal mimo vozičke, zgrabil v ozkem rovu in mu razmesaril ves obraz. Zdaj leži v rudniški bolnišnici.

«Alga» za masažo pri revmatizmu, ishiasu, kostnih boleznih, zbadanju in trganju v mišicah. Na dlan roke zlijte nekoliko «Alge», z namočeno dlanjo drgnite vzdolž mišice tisti del telesa, kjer čutite bolečine. Ko se dlan ogreje in posuši, jo namočite znova in spet drgnite. To ponavljajte večkrat, potem ovijte nadrgnjeni del telesa z volneno krpo ali rutico. Masirati je treba dvakrat do trikrat na dan, a po potrebi tudi večkrat. Že po prvem vdrgavanju boste opazili prijetno počutje in olajšanje bolečin. Kadar čutite tudi najmanjše nerazpoloženje in trganje, nadrgnite telo z «Algo», ker je to lahko začetek hudega obolenja, ki se mu morete izogniti z malo «Alge». «Alga» se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. Ena steklenica 14 Din.

* **Kozolec in hlev sta zgorela.** Nedavno je bil požar pri Zakonjšku, v soboto popoldne pa je začelo goriti v Zavinah pri Drganu, zdaj Klančičarju, po domače Solaku. Domačija je na samotnem bregu, skrita očem, in ni nihče pravočasno opazil požara, ker so bili domači v gozdu pri napravljanju drv. Goreti je moralo začeti že okrog 14 ure. Vnel se je najprej kozolec in nato hlev. Domači so rešili živino. Bril je močan veter k sredi od hiše proč. Gasilci so našli že samo pogorišče. Ker je potok globoko v dolini in so bile cevi prekratke, ni bilo misliti na gašenje. Vzrok je tudi tu trenutno neznan. Škoda je velika, ker je poškodovan tudi vitelj.

* **Požar v Radečah.** V eni zadnjih noči je nastal na nepojasnen način v Radečah v delavnici mizarja Viktorja Urankarja požar, ki bi bil lahko postal nevaren za polovico mesta. Takoj, ko se je zaslišal plat zvona, je bilo gasilstvo na mestu. Mizarju Urankarju je zgorelo vse, kar je imel v delavnici in v skladišču. Bil pa je za majhno vsoto zavarovan.

* **Smrtna nesreča.** Te dni se je v Podgori pri Št. Vidu nad Ljubljano pripetila huda avtomobilska nesreča, katere žrtev je postal 28letni delavec Jože Hočevar, doma iz Čužne vasi pri Trebelnem, stanujoč v Ljubljani. V Št. Vidu opravlja ljubljansko gradbeno podjetje Cihlař neka dela, pri katerih je bil zaposlen tudi Hočevar. Malo pred 12. uro je privozil skozi Podgero tržiški avtobus iz Ljubljane. Šofer nekega avtomobila je hotel prehiteti ta avtobus, ni pa opazil, da pelje Hočevar pred avtobusom na dvokolesnem vozičku neke gare. Avto je res prehitel avtobus, toda zadel je v Hočevarjev voziček in ga prevrnil. Gare so s tako silo udarile Hočevarja v trebuh, da je ta obležal nezavesten. Nesrečnemu delavcu so sicer ljudje priskočili na pomoč, toda bilo je prepozno, ker je Hočevar takoj izdihnil. Orožniki so skupno z občinskim predstojnikom uvedli preiskavo o dogodku, pri katerem ore najbrže le za nesrečno naključje.

* **Mlin je pogorel.** Enega zadnjih večerov je nenadno nastal požar v mlinu vdove Marije Ribnikarjeve, po domače pri Krišelnu, v Retnjah. Mlin je upravljal izučeni domači sin Kristijan. Kako je nastal ogenj, se še ne ve. Pravijo pa, da je začelo goreti pod streho. Ogenj je opazila gospodinja sama, ki je hitro sklicala ljudi, da so začeli nositi žito in druge predmete iz mlina. H ognju so takoj prihiteli koverski gasilci. Medtem so prihiteli tudi domači kriški gasilci z ročno brizgalno. Le sreča je bila, da ni bilo v bližini slamo kritih plospov, ker bi bila potem nesreča mnogo večja. Od mlina sta ostali samo židovje in železno kolesje. Pri gašenju so pazili posebno na to, da so ogenj omežili in tako rešili mlinasto stoječo žago.

* **Gospodarsko poslopje in kozolec žrtvi plamenov.** V soboto okrog pol 17. je rudniška sirena naznanila požar. Telefonsko je bilo iz Kisovca sporočeno, da gori gospodarsko poslopje posestnika France Klančičarja v Spodnjih Zavinih. Požar je nastal baje zaradi vnetja saj v dimniku in je iskra padla na bližnji hlev. Ker je pihal močan veter, se je vnel tudi bližnji veliki kozolec. Do-

Knez ga je seznanil s podrobnostmi: «Voda, katero je pila kneginja, je bila zastrupljena... Tisto noč je strašila po hodniku bela žena... Straža jo je prijela in razkrila... Grofica boste našli v njeni sobi...»

«Ali naj jo takoj zaslišim? Take zadeve se dajo najbolje razčistiti, dokler so še tople. Iznenadenje prinese včasih nepričakovane uspehe.» Tako je razlagal sodnik, ki je bil na glasu kot najboljši preiskovalec.

Knez mu je izdal pismeno povelje. Sodnik se je priklonil in odšel na delo. Ustavil se je pred sobo, iz katere se je čulo glasno govorjenje. Grof Jerman je očital Matildi krivdo zastrupljenja.

«Jaz sem nedolžna», se je branila grofica. «Vem pa, kdo me je ovadil in kdo je povzročitelj vsega hudega na dvoru...»

«Kdor ne pozna ljubezni, nima ne usmiljenja ne sočutja... Doslej si me varala, hinavka! Reci, da me nisi nikoli ljubila...»

Matilda je pomišljala, kaj naj bi odgovorila. Grof je izvedel resnico. Hudo ji je bilo o tem govoriti.

Vedela pa je, da ne sme molčati. Krivda, katero ji nalagajo, je strašna. Na ves glas mora povedati, da ni nikoli stregla kneginji po življenju. «Nisem kriva!» je prisegla svečano.

«Tudi pred oltarjem si lažala, ko si mi prisegla zvestobo. Laž je bila vsaka tvoja beseda...»

«Ako hrepeniš po resnici, jo boš izvedel», mu je pretrgala besedo. «Res sem ljubila kneza, a

ta ljubezen je morala ugasniti... In tedaj si prišel ti, kateremu me je namenila usoda... Moji starši so izsilili, da sva se poročila. Spoštovala sem te, a nisem te mogla ljubiti. Edina napaka je bila morda to, ker sem ti zamolčala preteklost...»

«Milostiva, pripravite se na odhod», je grof izpremenil besedo. «Odslej niste več moja žena.»

«Hvala, grofovska milost! Moje srce ne more več ljubiti...»

«Pojdiva! Hinavstvo je doigrano...»

«Poprej moram vedeti, kam me hočete odvesti...»

«V pregnanstvo», je odgovoril s poudarkom. Tedaj je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je sodnik v imenu najvišjega povelja.

«Vi ste tukaj?» je osupnil Jerman.

Grofica je trepetala. Nad njo so se podili temni oblaki.

Grof je stopil pred sodnika ter ga vprašal, kaj ga je privedlo na Petrinje.

«Dolžnost, grofovska milost.» Sodnik je pokazal grofu knezovo povelje.

«Ali poznate ta podpis?» je vprašal Matildo, ki je uporno molčala.

Grof ji je oponesel: «To je plačilo za ljubezen...» Potem je zaprosil sodnika, naj nekoliko počaka. Opasal je sablo in odhitel h knezu.

«Kaj želite?» Julijan je cenil svojega pribočnika.

«Prišel sem se vam zahvalit... Nocoj name ravam odpotovati...»

Knezu se je zasmilil. Vprašal ga je, ali ima še kako drugo željo.

«Dovolite mi, naj odidem z grofico. Sam jo hočem kaznovati...»

Knez mu je ustregel in umaknil povelje. Izdal mu je pismeno potrdilo, katero je grof pokazal sodniku. «Tedaj sem opravil», se je prijazno poslovil.

Grofica je ostala v oblasti svojega soproga.

«Do večera bom uredil vse, kar je potrebno. Gorje vam, ako vas bomo morali loviti.» Grof je odšel in zaklenil sobo.

Vrnil se je zvečer, ko se je stemnilo. Ogrnjen je bil z dolgim črnim plaščem. Klobuk s široki mi okraji mu je zakrival skoro polovico obraza. Matilda ga je komaj spoznala.

«Ura ločitve!» ji je naznanil z zapovedujočim glasom. «Napravite se črno! Obraz si zakrijte s kopreno!»

Gospa se je pokorno preoblekla.

Nato ji je ukazal: «Poklekните in opravite večerno molitev!»

Zdrknila je na kolena, a moliti ni mogla. Slednja beseda se ji je raztopila v bričkem joku. Klečala je kot spokorna Magdalena. Grešila je ker je ljubila... Pokoriti se bo morala zato, ker je skrivala to ljubezen...

Take misli so bile njena večerna molitev. Ko je končala, jo je grof prijel za roko. Povedel jo je navzdol po stopnicah proti stranskemu izhodu. Tam jo je čakala odprta kočija.

(Dalje prihodnje)

mači so mogli še rešiti iz gospodarskega posloplja živino. Tudi sosed posestnik Celestina, ki je sicer oddaljen kakih 300 metrov, je bil v nevarnosti za svoje imetje, ker je veter nosil goreče žarke preko njegovega gospodarskega posloplja. Prvi so bili pri požaru sosedje in orožniki. Kmalu pa so prišli gasilci iz Lok in Zagorja, ki so se zaradi pomanjkanja vode morali omejiti le na obrambo hiše in svinjskega hleva. Posestnik Klančičar ima okrog 80.000 Din škode, ker so mu pogoreli poleg zgradb vse gospodarsko orodje, krma, devet vozov in drugo. Zavarovan je pa bil samo za 12.500 dinarjev.

* **Pri ponarejanju stotakov aretiran.** Pred dnevi so se pojavili v Mariboru slabo ponarejeni stodinarski bankovci. Policija je dobila v roke tri take stotake in takoj uvedla poizvedovanje. Kmalu je dognala ponarejalca v osebi 36letnega trgovskega pomočnika Hugona Perka iz Linhartove ulice. Odredila je hišno preiskavo in ko so prišli detektivi v njegovo stanovanje, so ga zalotili pri ponarejanju bankovcev. Iznenaden se je vdal svoji usodi. Detektivi so našli pri preiskavi nekaj ponarejenih stotakov, ki so mu jih zaplenili z vsemi pripravami za izdelovanje bankovcev. Pri zaslišanju je na policiji izpovedal, da si je na ta način hotel pomagati iz bede, v kateri je živel zadnje čase.

Roditelji, ki sta jim mar sreča in zadovoljstvo v rodbini, morajo, čim opazijo na kakem rodbinskem članu bledost obraza, pomanjkanje volje do jedi, nervoznost, pogoste bolečine v glavi, nespečnost, lahko razdražljivost, utrujenost, vedeti, da so to posledice slabokrvnosti, a preprečiti morete še hujša obolenja, če takoj podvzamete ojačanje krvi z železnatim preparatom, kakor je «Energín» za jaganje krvi, živcev in teka. Zdravniki trde, da so za okrevanje otrok in odraslih dovolj tri velike steklenice. Je dobrega okusa, zato ga vijejo radi otroci in odrasli. «Energín» se dobiva v lekarnah. Pol litra 35 Din.

* **Zagonetna zgodba dragocenega obeska.** Te dni se je oglašil pri nekem mariborskem zlatarju neznan možki in mu ponudil za 1200 Din dragocen obesek. Zadeva se je dozdevala zlatarju sumljiva in je o tem takoj skrivaj obvestil policijo, ki je neznanega možkega aretirala. Na policiji je mož izpovedal, da je kupil obesek, ki je po zlatarjevi cenitvi vreden več tisoč dinarjev, od nekega železničarja za 90 Din. Dostavil je, da je dotični železničar našel obesek že lani v jeseni v vozu potniškega vlaka med postajama Sevnico in Zidanim mostom. Policija je moža pridržala v zaporu in mu zaplenila dragoceni okrasek. Lastnik obeska naj se javi osebno ali pisмено pri predstojništvu mestne policije, kjer mu je na razpolago izgubljeni ali ukradeni obesek. Obesek je podolgovate oblike, okrašen z briljanti in modrimi dragocenimi kamni, vdelanimi v platino in zlato.

* **Tatvina velike vsote denarja.** Pred dnevi je bila v Lipovcu pri Semiču izvršena velika tatvina denarja. Posestniku Matiji Golobiču je nekdo izmaknil iz hiše dva bankovca po sto ameriških dolarjev, bankovec za dvajset dolarjev, bankovec za en dolar, dalje tri naše tisočake, 8 do 10 stotakov in okoli 14 kovancev po 50 Din. Skupno trpi Golobič škodo okoli 15.000 Din. Oba bankovca po sto dolarjev sta bila zaznamenovana z žigom neke ameriške banke v črni barvi s številčkama, ki pa nista znani.

* **Opljenjena gostilna.** Ko je prišla 21. februarja zjutraj natakara Greta Kostevčeva na posel v gostilno gospoda Grobuška v Brežicah, je v gostilniški sobi opazila velik nered. Takoj je tudi ugotovila, da je izginil njen gramofon znamke «Stradivari» z 51 ploščami. Poleg tega so zlikovci, ki so očitno morali poznati domače razmere, pobrali še dva para boljših čevljev (en možki in en ženski par), zlat 14karatni prstan s safirjem, nalivno pero, igralne karte in vse prte, ki so bili na mizah. Dalje so popili precej vina in slivovke. Kakor so neopaženo prišli, tako so tudi izginili. Za njimi manjka za enkrat vsaka sled. Vrednost pokradenih predmetov je okoli 4000 dinarjev. Prosijo se vsi, ki bi videli kje prodajati te predmete ali kaj izvedeli o taki prodaji, da

javi to lastnici ali prvi orožniški postaji. Kdor bi pomagal priti na sled vlomilcem, prejme nagrado.

* **200 zločinov ima na vesti.** Banjaluškem sodišču je bil izročen znani razbojnik Juzuf Ruždič, ki ima na vesti okrog 200 zločinov. Pred sodišče pride sredi marca.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 4. do 11. marca.

Nedelja, 4. marca: 7.30: O konjskih boleznih (dr. Franc Veble); 8.15: poročila; 8.30: Gimnastika (Ivko Pustišek); 9.00: versko predavanje (dr. Mihael Opeka); 9.30: orgelski koncert (Blaž Arnič); 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: vokalni koncert Julija Betetta s spremljevanjem radijskega orkestra; 12.00: čas, reprodukcija Beethovnov Kreutzerjeve sonate; 16.00: Pomladna dela v sadovnjaku (Anton Flego); 16.30: koncert pevskega krožka Vič-Glince; 17.15: duet citer in kitara (brata Ahačiča); 20.00: radijski orkester; 20.45: reproduciran koncert orkestra balalajk; 21.00: vokalni solistični koncert Verbičeve; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Ponedeljek, 5. marca: 12.15: glasbene slike v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, klavirske solistične točke na ploščah; 18.00: gospodinjska ura; Nekaj za gospodinje in dekleta (Humeškova); 18.30: Nemčija v dobi konjunktura (Ivan Kreft); 19.00: reproducirani odlomki zvočnih filmov; 19.30: zdravniška posvetovalnica (dr. Magajna); 20.00: Čajkovskij: Symphonie pathétique (plošče); 20.45: operne duete pojeta Gjungjenčeva in Gostič; 21.30: Dolinškov šramelkvartet; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Torek, 6. marca: 11.00: Šolska ura: Češko-slovaška (Viljem Kus); 12.15: reproducirani odlomki iz «Prodane neveste»; 12.45: poročila; 13.00: čas, slovenska narodna reproducirana glasba; 18.00: otroški kotichek (Manica Komarova); 18.30: reproducirana lahka glasba; 19.00: francščina (profesor Prezelj); 19.30: O državlanski vzgoji (profesor Marinko); 20.00: prenos akademije slepih iz Kočevja; 20.45: radijski orkester; 22.00: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 7. marca: 12.15: narodne pesmi in plesi raznih narodov (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, pevski jazzansambli v reproducirani glasbi; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: O nacionalni vzgoji (dr. Stanko Gogala); 19.30: literarna ura: Letošnji knjižni pregled (Podbevšek); 20.00: prenos iz ljubljanske opere (v odmoru čas in poročila).

Četrtek, 8. marca: 12.15: reproduciran citraški koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, operne arije na gramofonskih ploščah; 18.00: O verstvih (Franc Terseglav); 18.30: srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel); 19.00: plošče po željah; 19.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 20.00: najmlajši pred mikrofonom: šestletni sestrici Sitarjevi pojeta v duetu slovenske narodne, Vilbald Jenko igra harmoniko; 20.30: Slovenski vokalni kvintet; 21.15: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 9. marca: 11.00: šolska ura: Kaj se doseže z varčevanjem (dr. Murko); 12.15: havajske kitare in ksilofon v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirana jugoslovenska narodna glasba; 18.00: Stravinsky: Capriccio (reprodukcija); 18.30: Izleti za nedeljo: Dolenjska (Viktor Pirnat); 19.00: sokolstvo; 19.30: predavanje Narodne odbrane; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, plošče.

Sobota, 10. marca: 12.15: koračnice na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, nekaj okroglih za boljšo voljo; 18.00: Marija Antoinetta (profesorica Marija Borštnikova); 18.30: zabavno predavanje (Daneš); 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. France Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: prenos operete «Rože v snegu» iz Maribora, v odmoru čas in poročila.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ČRNOMELJSKI SRESKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA ŽIVAHNO DELUJE.

Č r n o m e l j, februarja.

Sreski odbor Rdečega križa v Črnomlju je imel 15. februarja letno skupščino, ki jo je vodil predsednik sreski načelnik g. Trstenjak. Zbora se je udeležil tudi odposlanec in tajnik dravskega banovinskega odbora RK višji računski svetnik v pokoju g. Josip Skalar. Po predlogu predsednika je skupščina odposlala najvišjima zaščitnikoma Nj. Vel. kralju in kraljici vdanostno brzojavko. Zatem je g. Skalar prečital poročilo predsednika dravskega banovinskega odbora RK g. dr. Krejčija o nalogah, smernicah in smotrih tega prekristnega društva. Poročilo so navzočni poslušali z največjim zanimanjem.

Po prehodu na dnevni red sta podala poročili razen predsednika še tajnik g. Emeran Stoklas in blagajnik g. Georgij Kostjukovskij. Iz poročil je razvidno, da je društvo lani delovalo zelo živahno. Med drugim se je zlasti obneslo nabiranje prispevkov za gladojočo rudarsko deco. Društvo se je na znotraj utrdilo in uredilo je upravo. Število članstva se je dvignilo in šteje društvo zdaj 151 članov. Predsednik je izrekel tajniku g. Stoklasu in blagajniku g. Kostjukovskemu iskreno zahvalo. Enako se je zahvalil požrtvovalnim gospem dr. Küsslovi, inž. Janežičevi in drugim, ki so največ delovale pri raznih akcijah društva. Naposled je izrekel zahvalo še sportnemu klubu Beli krajini in vsem ostalim dobrotnikom za izkazano pomoč in sodelovanje.

Pri volitvah je bil v večiri izvoljen spet stari odbor, ki je bil še razširjen in pomnožen z novimi močmi. Dosedanjemu odboru je bila izrečena soglasna razrešnica.

Med večjimi nalogami, ki si jih je sreski odbor društva nadel za novo poslovno leto, je omeniti predvsem gradbo javnega kopališča na Lahinji, ki bo ustrezalo vsem zdravstvenim in drugim pogojem. Mesto Črnomelj je doslej še brez tako zelo potrebnega kopališča. Prostori namreč, ki jih uporabljajo v ta namen, so iz zdravstvenih ozirov nemogoči. Z gradbo modernega kopališča bo naše prijazno mestece pridobilo mnogo tudi v tujsko-prometnem oziru. Vse potrebne načrte izdeluje brezplačno član društva g. inž. Janežič, za kar mu gre topla zahvala.

Dolžnost nas vseh je, da prekristno društvo RK požrtvovalno podpiramo.

DELOVANJE PTUJSKEGA SRESKEGA KMETIJSKEGA ODBORA.

P t u j, februarja.

V ponedeljek dne 26. februarja se je vršila v mestni posvetovalnici prva seja novega sreskega kmetijskega odbora. Udeležili so se posveta razen enega vsi člani. Sejo je otvoril sreski načelnik g. dr. Anton Bratina. Prisotni so tudi bili veteranski svetnik g. dr. Jedlička, sreski kmetijski referent g. Zorčič in posvetovalni član g. Ljudevit Sagadin. Načelnik g. dr. Bratina se je v uvodu zahvalil vsem dosedanjim članom odbora, posebno pa njegovemu načelniku g. Janku Zunkovcu, posestniku in šolskemu upravitelju v pokoju, ki je izredno vestno in marljivo opravljal posle ter se zanimal za vse panoge kmetijstva v srezu. Zahvali so se z odobravanjem pridružili vsi navzočni.

G. načelnik je seznanil potem odbor z vsemi potrebnimi zakonskimi predpisi in odredil volitev predsednika, za katerega je bil soglasno izvoljen g. Ignac Vindiš, posestnik in predsednik občine Brega. Zatem je bilo določeno, da se izvoli izvršni odbor, obstoječ iz predsednika in šestih članov odbora. Izvršni odbor bo vodil tekoče posle v okviru proračuna in proti poznejši odobritvi po polnoštevilni seji. V izvršni odbor so bili soglasno izvoljeni naslednji člani: Franc Peršuh, kmet iz Mihovcev; Hinko Klenovšek, učitelj in po-

sestnik od Sv. Vida; dr. Franjo Šalamon, odvetnik iz Ptuj; Anton Kolarič, župan iz Središča; Anton Alt, posestnik od Velike nedelje; Franc Kramberger, kmet iz Rogoznice. Najstarejši član odbora je g. Andrej Emeršič, posestnik iz Volavška, in je ta po zakonu zastopnik predsednika.

V banovinski kmetijski odbor so bili soglasno izvoljeni: predsednik odbora g. Ignac Vindiš in narodni poslanec g. Lovro Pečvar, kot namestnik pa g. Franc Peršuh. Banovinski odbor, žal, še ne posluje. Zelja sreskega kmetijskega odbora je, da bi skoro začel poslovati.

Odobreni so bili zapisniki o zadnji odborovi seji, kakor tudi trije zapisniki sej izvršnega odbora, ki so se vršile od zadnje polnoštevne seje.

Sreski kmetijski referent g. Zorčič je podal načrt delovanja sreskega kmetijskega odbora v bodočem letu, ki je bil soglasno odobren. K besedi se je potem oglasil g. Sagadin in priporočal, da se posveča posebna skrb sadjarstvu. Reševale so se tudi razne prošnje za podpore in so se po večini ugodno rešile.

NAD ŽIVLJENJEM JE OBUPALA.

Z r n o v a, februarja.

V četrtek 22. februarja zjutraj se je po vsem okolišju raznesla žalostna vest, da je komaj dvajsetletna mladenka Frančiška Š i l e v a iz Žrnove pri Kapeli izvršila samomor. Usodnega dne je bila pri pogrebu svoje babice, potem pa je šla v viničarijo k bratu Antonu in njegovemu prijatelju Ostrcu na razgovor, ker se je drugega dne nameravala vrniti v službo na Bresternico. Med njimi pa je nastal prepir, ker se je mladenka čutila užaljeno, ko ji nista hotela dati ogetega vina. V razburjenosti je očitala bratu nepravilno razdelitev dediščine.

Po daljšem prepiru je dejala: «Videli se bomo nad zvezdami» in je odšla na dom, kjer je napisala poslovilno pismo, vzela vrv in se kakih 50 korakov od hiše obesila v domačem sadovnjaku. Doma sta bila med tem časom brat Franc in njena mati, ki nista slutila njenega obupa nad življenjem.

Domače ljudstvo pa nikakor ne odobrava postopanja njene matere in brata Antona, da ji niti mrtvi nista hotela odpustiti njenega pregreška, nego sta odredila, da so še istega dne zvečer zapeljali truplo uboge mladenke na slami brez krste v mrtvašnico. Ni ji gorela večna luč, nihče izmed njih je ni požropil z blagoslovljeno vodo in ne prekrižal. «Ne sodi, da ne boš sojen!» beremo v v sv. pismu in zato želimo pokojnici, da ji bodi lahka zemljica!

PREKMURSKI GLASNIK

Prosvetno delo JNS. Sreski odbor JNS v Murški Soboti si je nadel nalogo, da bo skrbel za širjenje prosvete. Duša gibanju sta poslanec gospod Benko in sreski tajnik šolski upravitelj g. Gabrijelčič, ki vodi poučna predavanja po našem podeželju in je pridobil že lepo število predavateljev. Dosedanja predavanja so bila izredno dobro obiskana. V Tišini je prisostvovalo predavatelj je plamen takoj zagledal in brž sklical vaščane v Martjancih 148, a v Mačkovcih se ni moglo ugotoviti število obiskovalcev zaradi velikega nava!a. Te številke so pač največji dokaz, kako je delavni sreski odbor zadel s svojim delom v živo. Načrt za bodoča predavanja je že sestavljen. Prepričani smo, da si bo naša vsedržavna stranka pridobila v Prekmurju najtrdnjša tla. Prav s svojim prosvetnim delom, ker redkokje je narod tako željan pouka kakor prav pri nas.

Smrt v Muri. Lani 12. decembra so Vučkovi iz Srednje Bistrice vozili v ladjah čez Muro drva. Nekajkrat so srečno prepeljali tovore, a ker je plaval po Muri že led, je zadnji del ladje pri zopetnem prevozu prišel na štor. Ladja se je vrnila in štirje fantje so se znašli v mrzlih valovih Mure. Trije so priplavali na breg, 29letni Anton Vučko pa je utonil. Nesrečnika so iskali po Muri,

a vse iskanje je bilo zaman. Sele nedavno so ga po naključju našli nedaleč od kraja nesreče. Pokojnik je bil blaga duša. Naj mu sveti večna luč!

Ko kronometer bo deloval vaš želodec, ako uporabljate za odprtje prašek «Magna» purga. Otroci malo, odrasli veliko žlico v vodi ali mleku. Če vzamete prašek «Magna» na konici noža po jedi, pospeji prebavo, odpravi zagatenje, zgago, kolcanje, bljuvanje, neprijetno sapo iz ust. Zdravi katar želodca in čreves, hemeroide, čire v želodcu. «Magna» se dobiva v lekarnah. En zavoječek 4 Din. Rn. 3563, Reg. S. 4788/32.

NAŠI NA TUJEM

G. Pavel Bolha, predsednik Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji, je po opravih v domovini. Za časa njegove odsotnosti ga zastopa podpredsednik zveze g. Franc Dobršek.

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Na Silvestrovo smo imeli obdarovanje otrok, kar so nam omogočili ban g. dr. Marušič in drugi. Posetili so nas izseljenski komisar gosp. Goričar, g. konzul Živadinović z gospo soprogo iz Düsseldorfa, predsednik naše zveze gosp. Bolha, gosp. konzul iz Essna in predsednika tovariških društev: Niko Šentjarc iz Buer-Westerholta in Mrak iz Essna. G. Bolha nam je obrazložil, da so naša društva in društva sv. Barbare sklenila narodno zvezo. Nato je govoril komisar g. Goričar in izrazil veselje nad tem, da so se rojaki po dolgem času le znašli v skupni zvezi. Konzul g. Živadinović je v nagovoru dejal, da ga prav veseli, ker so otroci zapeli lepe slovenske pesmi, kar dokazuje, da se starši otrok brigajo za to, da se mladina ne bo čisto odtujila svojemu rodu.

Iz Oberhausen-Osterfelda (Nemčija) nam pišejo: Ze je preteklo nekaj časa, odkar se mi osterfeldski rojaki nismo oglasili v priljubljeni «Domovini». Imamo še vedno slabe čase. Rojaki v Osterfeldu smo po večini brezposelni ter se moramo preživljati s podporo, ki jo dobivamo od Wohlfahrtsamta. Res podpora ni obilna, a zadovoljni moramo biti, da jo sploh dobimo. Obljubljam pa nam, da bomo dobili spet delo, če starejši ne, pa vsaj mlajši. Nekaj naših mož in fantov ima že spet zaslužek, čeprav so mnogi govorili, da naši rojaki ne bodo več prišli v obrat, dokler ne bodo vsi nemški državljani zaposleni. Torej so naši rojaki še vedno priljubljeni delavci, ker so marljivi. — Kakor druga leta smo tudi zadnji božič proslavljali z obdarovanjem dece, za kar se moramo zlasti zahvaliti zveznemu predsedniku gospodu Bolhi, izseljenškemu komisarju g. Goričarju in tudi našemu društvenemu predsedniku g. Štehu izrekamo zahvalo za njegov trud. Po obdarovanju seveda ni manjkalo slovenske harmonike in slovenskih pesmi, s čimer smo se potem pozno v noč zabavali pri kupici piva. — Dne 10. februarja smo imeli majhno slavo. Priljubljeni rojak gospod Franc Arnšek, doma iz Zgornje Ponikve pri Zalcu, je praznoval 50letnico svojega rojstva. V manjši družbi smo ta dan slavili našega Franceta, ki je prestopil polstoletnico. Zelimo, da bi mu bila odslej življenjska pot prijaznejša kakor doslej. Se na mnoga leta srečnega življenja!

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nazkaznice. 56

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Potenje rok. Če se nam pri ročnem delu potijo roke, je to zelo neprijetno. Da odpravimo to potenje, moramo roke umiti po večkrat na dan s tekočino, ki ji na pol litra vode primešamo deset kapljic benzoetinkture (dobi se v vsaki lekarni ali drogeriji).

Ako hočemo na novo prebarvati opravo ali vrata in okna, ki so bila prej pobarvana z oljnato barvo, moramo najprej odstraniti staro barvo in potem šele barvati z novo. Da pa odstranimo staro barvo, jo moramo zmečhati, in to s tekočino, ki si jo pripravimo iz dveh delov salmiška in enega dela terpentina.

Ako hočemo pobarvati šipe, jih narediti neprozorne, jih namažemo s tekočino, ki si jo pripravimo iz 10 dek svetlega piva in 5 dek soli. To tekočino namažemo s čopičem na šipe in ko se posuši, je šipa neprozorna. Lahko pobarvamo tudi z oljnato belo barvo, a ta se potem ne dá odstraniti, medtem ko gornjo zmes lahko zmiješ s toplo vodo.

Praktični nasveti

Jajena jed s sirom. Kozo dobro namaži z mastjo in položi na dno na tenke rezine narezane zemlje. Preden zemlje zrežeš, jim oribaj skorjo. Nareži na tenke rezine bohinskega sira, izreži rezinam z obodcem na sredi luknje in položi sir na rezine zemelj v kozi. V luknje v siru ubij po eno jajce. Koščke, ki si jih izrezala iz sira, pa položi tudi na zemlje kjer je kaj prostora. Zdaj potresi po jajcih drobno zrezane kuhane gnjati ali pa sesekljan telečje pečenke (lahko tudi kako drugo meso). V majhni kozi pripravi iz žlice moke in žlice masti svetlo prežganje (bešamel), ga zalij z vodo in osoli, in ko prevre, ga polij po pripravljeni snovi v kozi, po vrhu pa potresi še z naribanim sirom in daj v pečico pečti. To daj za večerjo s solato na mizo.

Mlečni riž z redkvijo. Skuhaj mlečni riž. Kuhane posuj s sladkorjem, ga premešaj in stresi v pomazano (s sirovim maslom) skledo. Razrav naj riž po skledi tako, da je v sredini vdolbina, ter postavi skledo na hladno, da se riž čisto shladi. Zdaj stolci četrt litra sladke smetane. Ko je trdo stolčena, jo posladkaj, primešaj nastrgano redkev, jabolko in otisnjene rozine in to deni v vdolbino v rižu. Postavi vse skupaj še za eno uro na led ali v sneg. Preden daš jed na mizo, jo lahko obložiš s kuhanim sadjem (hruškami, marelicami, črešnjami in sličnim).

ZANIMIVOSTI

× Rockefeller živi v stekleni sobi. Znani milijarder John Rockefeller, ki se trudi, da bi dočkal 100 let, je nedavno obolel. Napovedali so mu že smrt, toda Rockefeller se uspešno zdravi. Živi v stekleni sobi. Stene in strop so zgrajeni tako, da med dvojno steno iz stekla kroži topel zrak. Poleg tega razsvetljuje sobo močna svetloba, ki jo prinašajo velikanske leče na strehi. Te zbirajo svetlobo in toploto solca in jo izžarevajo v sobo.

× Največje letalo sveta. V Moskvi so dogotovili velikansko letalo, ki se bo imenovalo «Maksim Gorkij». To je eno največjih letal na svetu. Ima osem velikih motorjev in vozi s hitrostjo 300 km na uro. Širina kril je 62 metrov in dolžina letala 30 metrov. Prostora ima za 60 potnikov. V njem so telefon, kino in tiskarna, ki lahko natisne 10.000 izvodov na uro.

× Na smrt obsojeni psi. V Cortlandu v Ameriki so te dni usmrtili štiri pse, ki jih je mestni sodnik v smislu obstoječih postav obsodil na smrt, ker so objedli štiriletnega otroka. Usmrtili so jih s kloroformom in morfijem.

Palaca sovjetov. V kratkem začno graditi Moskvi novo razkošno palačo, eno največjih poslopj, kar jih ima svet. Vlada je razpisala natečaj za osnutke in je izmed njih izbrala načrt arhitekta Borisa Jofana. Palača bo visoka okoli 415 m, na vrhu bo stal ogromen Leninov kip, tako da bo skupna višina stavbe 415 m. Če bo to ves, dobi Rusija največje poslopje na svetu. Dolej je bilo največje poslopje na svetu znani newyorški nebotičnik Empire Building, visok 407 m, dočim je Eifflov stolp v Parizu visok samo 300 m. Tudi obseg palače sovjetov bo zelo velik. Posebno pozornost bodo posvetili okrasitvi poslopja. V poedinih nadstropjih bo stalo 18 kipov, ki so zamišljeni kot spomeniki delavstvu vseh glavnih držav sveta.

× Z električno iglo obuja mrliče. Newyorški zdravnik dr. Hyman je nedavno predaval o svojem novem odkritju. Trdil je, da je mogoče s posebnim električnim ravnanjem buditi mrliča. Dr. Hyman rabi pri tem zlato iglo, po kateri kroži enak tok, kakor ga povzroča sree. To iglo zabode naravnost v srce in uspeh je gotov tudi v primerih, ko so vbrizgi adrenalina odpovedali. Toda dr. Hyman je takoj omenil, da njegov izum deluje seveda samo v nekaterih primerih, tako na primer, če je nastopila smrt zaradi nesreče, poroda ali narkoze. Ljudem, ki so umrli za kako boleznijo, ta način nič ne pomaga.

× Bogata beračica. Človek bi skoro dejal, da je ves denar spravljen pri beračih, saj čitamo dan za dnem o beračicah, ki beračijo kar tako brez najmanjše potrebe. V New Yorku je umrla te dni beračica Liliana Rosefeltova, ki je bila znana po svoji požrešnosti. Če ji je dal kdo krožnik juhe, je ni zliha pod mizo, kakor delajo mnogi berači, temveč jo je pospravila v enem dušku, potem se je pa začela takoj ozirati, kje bi dobila še kos kruha. Jedla je tako slastno, da so ji ljudje kar zavidali. Pravila je, da ji jed zato tako dobro tekne, ker se neprestano jezi na trdosrčne ljudi, ki imajo vsega dovolj, pa odganjajo berače, ne da bi jim kaj dali. Požrešnost jo je pa pogubila. V neki krčmi se je najedla zastrupljenega kruha. Neki mehanik se je bil namreč odločil za samomor, zastrupil je kos kruha, ga položil na krožnik in odšel. Beračica je kruh pojedla in kmalu se je mrtva zgrudila. Izkazalo se je pa, da je zapustila 56.000 dolarjev, kar je lepo premoženje.

× Samomori in glasba. Ameriški znanstvenik Upton Evens, profesor standfertskega vseučilišča v Kaliforniji, opozarja na zanimivo zvezo med samomorom in glasbeno nadarjenostjo. Upton Evens je proučeval življenje vseh mladih samomorilcev, ki so v zadnjih petih letih obupali nad življenjem in je prišel do zaključka, da v takih primerih ne gre za slabiče, temveč za nadarjene in dobro razvite ljudi, ki se pa igrajo s svojim življenjem. Dobrih šest odstotkov samomorilcev med 16. in 20. letom je študiralo glasbo, noben pa ni bil nadarjen za slikarstvo. Evens opozarja, da se oni, ki študirajo glasbo, bolj odpujajo življenju kakor tisti, ki so si izbrali drugo poprišče duševnega dela. Vzgojitelji naj bi se prizadevali premostiti prepad med sanjami, izvirajočimi iz sveta glasbe, in pa resničnostjo. Posebno kvarno vpliva na mladino mehka glasba.

× S poizkusnim balonom v stratosfero. Ruska vlada pripravlja nov naskok na stratosfero. Ljudski komisar je že dovolil, da začno po vsej Rusiji zbirati prostovoljne prispevke za nov stratosferni balon, ki bi se mogel dvigniti zelo visoko v stratosfero. Neko znanstveno društvo v Leningradu hoče izdelati balon, ki bi se dvignil brez posadke 40.000 m visoko. V gondoli bi bili znanstveni instrumenti, ki bi sami od sebe beležili razne pojave v stratosferi. H gondoli bi bil prijeten balon v premeru 2 m, ki bi se pa lahko razširil za 4 m. Instrumenti naj bi se dvigali v gondoli, dokler bi balon pod notranjim pritiskom ne počil. V tistem trenutku bi se razpelo padalo in gondola bi mirno priplavala na tla. Prve poizkuse s tem zanimivim balonom bodo delali v Moskvi. Če se posrečijo, jih bodo nadaljevali na raznih krajih.

Krompir nas bo redil

Splošno se trdi, da je prinesel krompirjevo rastlino v Evropo angleški morski ropar Drake. Novejša raziskavanja pa so dognala, da je on prinesel neko drugo rastlino, ki je sicer v mnogočem slična krompirju, vendar pa se razlikuje od njega zlasti po sladkem okusu in jo še danes imenujejo v Srednji Ameriki, kjer jo gojijo na debelo, sladki krompir. Kolkor se je dalo ugotoviti, so prinesli krompir

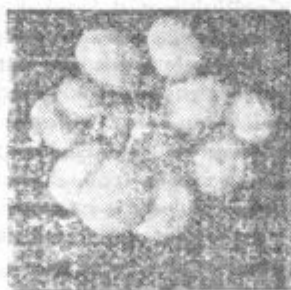
Kakor nam kaže slika, so bile oblike krompirjevih sort pred sto leti mnogo drugačnejše, kakor smo jih danes navajeni. Slika je vzeta iz poročila o krompirjevi razstavi v Altenburgu v Nemčiji leta 1819. To je bila prva večja krompirjeva razstava. Kakšna mešanica najrazličnejših sort je vladala takrat, nam priča dejstvo, da je bilo na tej razstavi nič manj kakor 6658 sort.

Oblika gomoljev pred 100 leti najbolj razširjenih krompirjevih vrst.

okoli leta 1550. v Italijo španski menihi. Izpočetka se je gojila krompirjeva rastlina le po vrtih kot okrasna rastlina iz daljne Indije. Le počasi se je širil krompir v Španijo, Francijo, Anglijo in Nemčijo in naposled tudi v Rusijo okoli leta 1840. V Nemčiji ga nahajamo že precej razširjenega okoli leta 1770., vendar pa se je uporabljal le kot živinska krma in dodatek h krušnemu testu.

Mnogo je škodoval širjenju krompirja kot ljudske hrane slab okus tedanjih vrst in pa neznanje, kako pripraviti iz krompirja jed, da bo zdravju neškodljiva. Nekateri so namreč jedli kot solato semenske plodove krompirja,

Težko sklenjena rast gomoljev. Slika zgoraj predstavlja vrsto «wekaragis», slika spodaj pa vrsto «zemsko zlato».

ki so še tu in tam na slabših krompirjevih sortah. Pozneje se je krompirjeva rastlina prilagodila podnebnju. Mnogo pa so pripomogli k temu izboljšanju umni kmetovalci, ki so odbirali razne boljše sorte in jih naprej gojili.

Krompir so nazivali v Srednji Ameriki potato, po kateri besedi so povzeli Angleži potatos, Italijani pa patata. Nemci so imenovali krompir poleg Grundbeere tudi Kartoffeln (leta 1757.). Beseda je ponemčena italijanska beseda tartuffoli, kakor se imenuje po italijansko neka goba. Tako so krstili novo rastlino zaradi sličnosti tedanjih krompirjevih gomoljev s to gobo. Slovenska beseda krompir je izvedena od nemške Grundbeere, odnosno Grundbirne. V starih knjigah pa imamo za krompir tudi označbo korun. Rusi so prevzeli z rastlino samo tudi njeno nemško ime Kartoffel, a ruski narod je to besedo porusil v kartoški. Čehi nazivajo krompir brambori in to zaradi tega, ker so dobili svoj krompir z Brandenburškega.

Mnogo truda je stalo napredne kmetijske strokovnjake v vseh delih sveta, da so vzgojili nove krompirjeve sorte, ki ustrezajo glede okusa, oblike gomoljev, odpornosti proti boleznim in dobri rodovitnosti zahtevam odjemalcev. Pred 50 leti sta bili zlasti Amerika in Anglija tisti dve državi, ki sta vzgojili štiri najboljše krompirjeve sorte. V naših krajih smo imeli do takrat prav slabe vrste krompirja, če izvezemo vrsto rožnika. Šele uvedba vrste magnum bonum v naše, krompir pridelujoče kraje je dvignila donos krompirja in povzročila njegovo današnjo razširjenost. Savinjska dolina na primer goji že osemdeset let magnum bonum, ki je prišel v dolino iz Vojnika, kamor ga je iz tujine uvozil napredni posestnik Vrečar. Poleg nje so pozneje uvozili razne druge vrste, kakor vrsto oneida, v zadnjih letih pa z veliko reklamo vrsto alma. Vendar pa se nobena zadnjih dveh sort ni mogla povsem uveljaviti, prva zaradi malorodnosti, druga pa zaradi slabega okusa in močne nagljenosti h gnitju. Tudi vrsta magnum bonum se je že močno izrodila in bo treba na vsak način poiskati bolj rodovitno novo vrsto.

Če pomislimo, da v Nemčiji pridelek 150 metrskih stotov na hektar ni nikakšna izjema in so tudi pridelki po 200 metrskih stotov prav česti, šele vidimo, kako majhna je donosnost pri nas, ko dosežejo najboljše pridelovalci krompirja komaj 100 metrskih stotov na hektar.

Nujna potreba za napredek našega krompirstva bi bila ustanovitev domačih selekcijskih in odgojnih postaj, ki bi dale za naše razmere pripravne boljše vrste. Posebno v naših izrazitih, krompir pridelujočih okoliših, kakor so v Sloveniji savinjski, gorenjski in ptujski okoliš, bi se dali z majhnimi stroški organizirati poedini večji posestniki, da bi smotrno pričeli gojiti semenski krompir. V Španiji so vprašanje semenogojskih postaj rešili na ta način, da so razlastili cerkvena veleposestva in postavili tjakaj državne kmetijske strokovnjake.

«Parnazija.»

Svetovni pridelek krompirja je znašal 1910. leta 1484 milijonov metrskih stotov, 1923. leta pa 1877 milijonov metrskih stotov ali domala 19 milijonov vagonov. Od tega je pridelala Nemčija v 1910. letu 550 milijonov, v 1930. letu pa 640 milijonov metrskih stotov. Iz teh števil vidimo, da je Nemčija sama pridelala celo tretjino svetovnega pridelka in je s tem največji pridelovalec krompirja na svetu.

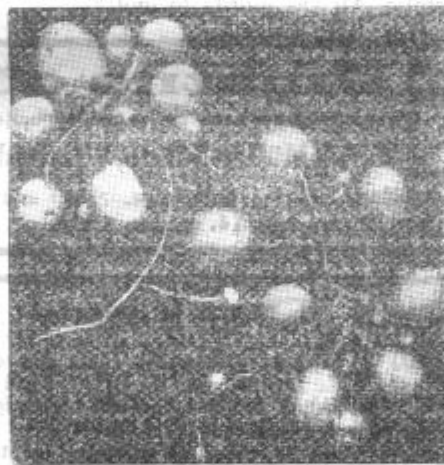
Zato je tudi umevno, da polaga Nemčija toliko važnost na vzgojitev novih in boljših krompirjevih sort. Posebno jo sili k temu okolnost, da se je v Nemčiji v zadnjih desetletjih močno pojavil rak na krompirju in je bilo zlasti treba najti proti tej bolezni odporne sorte. V zadnjih petdesetih letih so se nemški gojilci krompirja zlasti trudili, da rešijo naslednje naloge: dvig množine pridelka, povečanje odstotka škroba, zgodnejše zorenje, čisto barvo gomoljevega mesa, prikupne oblike, plitva očesa in odpornost proti celi armadi bolezni, kakor so gniloba krompirjevke, hrastavost, rak in razne druge bolezni.

Zanimivo je, da se je največ doseglo prav pri poizkusih, kako zatirati razne bolezni. Z letom 1900. se pričinja prvi večji zagon novih nemških gojitev, ki so dale prav odlične sorte. Tako je dosegla sorta «modrova industrija» trajen uspeh, kakor ga skoro ni bilo pričakovati, ter se je naglo uveljavila po vsem svetu in počasi popolnoma izpremenila prejšnji ljudski okus. Kakor že ime samo kaže, je bilo prvotno nameravano, vzgojiti industrijsko sorto krompirja. Čeprav so že poprej močno gojili rumene sorte krompirja, so od te dobe rumene sorte krompirja najbolj priljubljene po vsej Nemčiji, medtem ko sadimo pri nas najbolj bele vrste, po vzhodnih krajih naše države pa rožnate. «Industrija» ima to dobro lastnost, da je pozno v pomlad še vedno dobrega okusa, kar je zlasti po vojni zelo pripomoglo k razširjenju te sorte. Leta 1908. je vzgojilo znamenito Richterjevo vzgojevališče krompirja eno najvažnejših sort sploh, z imenom «jubel», tako imenovano po 50letnem jubileju Združenja špiritnih tovarn. «Jubel» je srednjepozna, belomesnata vrsta, ki ima nadpovprečno veliko vsebino škroba, odporna je proti raku in hrastavosti in zelo prilagodljiva. Tudi je dala podlago za vrsto novih gojitev.

Leta 1913. je vzgojil Kameke vrsto «parnazija», srednjepozna belomesnata, prav zdravo sorto, ki je zelo odporna proti vsem boleznim in je dosegla po statistiki iz leta 1929. največjo razširjenost v Nemčiji. Leta 1926. je vzgojila neka družba za vzgojo krompirja vrsto «ragis», ki gre zlasti za tem, da doseže prav tesno sklenjeno rast gomoljev pri enakomerni ob-

liki in velikosti posameznih gomoljev; to je dosegla v doslej še nepoznani in komaj prekosljivi meri. Najnovejše delo nemške gojitve krompirja je prineslo nov, že dolgo časa iskani sestav. Tako je dalo leto 1928. križanje med «industrijo» in «jubelom» proti raku odporno srednjepozno rumenomesnato vrsto, ki je vse do sedaj znamenite rumenomesnate sorte daleč prekosila v pogledu pridelka. Leto na to, to je leta 1929., je sledila sorta «blagoslov polja», ki je prav tako odporna proti raku in jo splošno smatrajo za naslednico «industrije», ki se je že precej izrodila. Omeniti bi bilo zlasti še sorto «wekaragis» iz leta 1928., ki se postavlja z velikimi gomolji in obilnim pridelkom. Ta bi naj nadomestilo vrsto «magnum bonum», ki že močno hira po vsem svetu.

Mnogo je dosegla resna znanost, združena s podjetnostjo, s svojimi gojitvami, zato je zanimivo pogledati, kakšen napredek je to proti stanju pred sto leti. Eno glavnih zaslug novih vzgojitev je odpornost proti raku, kajti sorte iz prejšnjega časa so se izkazale le v prav malem odstotku odporne proti tej nevarni bolezni, ki dela toliko preglavice krompir pridelujočim pokrajinam mnogih držav. V naši državi, hvala Bogu, do sedaj še nismo imeli opravka s to boleznijo. Kolik napredek so dosegli gojilci novih krompirjevih sort le v zadnjih desetih letih, je razvidno iz tega, da se je v tem času število proti raku odpornih krompirjevih vrst skoro podeseterilo. Prav sorta «jubel» je imela tukaj kakor tudi pri vzgojiti proti hrastavosti odpornih sort najodličnejšo vlogo.

Raztresena rast gomoljev.

Če pogledamo po starih zapiskih, najdemo v prejšnjih časih prav malo sort, ki bi bile odporne proti hrastavosti. Tudi proti gnilobi krompirjevke so doseženi zelo ugodni uspehi, čeprav do danes še nimamo nobene krompirjeve sorte, ki bi bila povsem odporna proti tej hudi bolezni, ki more povzročiti naravnost usodne slabe krompirjeve letine.

Nedvomno se je prav mnogo storilo glede oblike in velikosti gomoljev, saj so stare sorte s predolgimi in skrivenčenimi gomolji nove okrogle in jajčaste oblike popolnoma izpodrinile. Povprečna globina očese se je znatno zmanjšala in s tem se je zmanjšal tudi odpadki pri lupljenju. Tudi so nove sorte izpodrinile stare z raztresenimi gomolji, kakor kaže slika, ki jih je bilo prav hudo izkopavati in skoro nemogoče izoravati. Na sosednji sliki lahko vsakdo vidi, kolike prednosti imajo prav v tem oziru nove sorte, zlasti vrsti «zemsko zlato» in «wekaragis». Razen nekaterih izjem se pridelujejo splošno takšne sorte, ki imajo čistobarvno meso. Zanimivo je, kako naglo se je v Nemčiji preobrnil okus od belega na rumeni krompir. Pred tridesetimi leti je bilo še prav malo rumenih sort, leta 1925. pa so jih našli že 45, čez pet let nato pa celo 70.

Važen vzrok nemškega napredovanja glede množine krompirja je okolnost, da *sadi* že dobra polovica nemških kmetovalcev selekcionirani krompir, medtem ko pri nas o tem še niti ne sanjamo ne in je edina skrb našega

Čevlji

- Din 19— 21— otročji
- Din 28— 33— dekliški
- Din 55— 66— fantovski
- Din 66— 89— ženski
- Din 66— 80— moški
- Din 19— otročje sandale
- Din 58— 68— ženske sandale
- Din 28— 36— 45— gumijaste sandale.

Trgovski dom
Sternecki
 Tovarna perila in oblek
 Celje št. 97

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik, katerega zastonj! Kar ne odgovarja se zamenja ali vrne denar.

kmeta, da dobi vsakih nekaj let od soseda ali iz druge občine semenski krompir. Važna naloga naših občinskih uprav v pospeševanju kmetijstva bo zlasti skrb za gojitev in širjenje novih obilnorodnih selekcioniranih krompirjevih sort, saj je postal krompir naš drugi vsakdanji kruh. V zadnjih letih so dosegli gojilci za dva do tri tedne krajšo rast krompirja, kar je zlasti pri poznih sortah in v mrzlejših krajih prav velike važnosti. Če povzamemo na kratko, moramo priznati, da se je pri vzgojanju krompirja mnogo doseglo: povečanje pridelka, večja množina škroba pri zgodnejši zoritvi, oči so postale plitvejšje, oblika gomoljev mnogo lepša, njihova sklenjenost mnogo tesnejša in povečana odpornost proti raznim boleznim. Zato ni čudno, da se je zlasti nemški semenski krompir silno uveljavil po vsem svetu.

Krompir ni le naš drugi vsakdanji kruh, temveč se ga ogromne množine predelajo v špirit, v škrob in v krompirjevo moko. Zadnja leta se peča mnogo kmetijskih združnih industrij v Nemčiji z rezanjem krompirja in sušenjem teh rezancev za živinsko krmo, kar znatno zmanjša potrebo po razsežnih shrambah ter zagotavlja nepokvarljivost pridelka. Tako je tudi mogoče hraniti presežke enega leta za drugo ali tretje slabše leto.

Krompirjev gomolj vsebuje tri četrtine vode in eno četrtino škroba. Beljakovin je bore malo v gomolju in še te so omejene pretežno na samo klico. Okolnost, da sestoji krompir po večini iz vode in škroba, nam pojasnuje tudi izkustvo, da krompir uspeva tudi v slabši, peščeni zemlji. Za zalogo škroba porablja namreč rastlina le vodo in neki plin iz zraka, ki mu pravimo ogljikova kislina. Gnoj sam služi le v životje in bujnejšo rast krompirjevke, ki vsrkava z listi ta plin iz zraka ter ga predelava v svojih celicah v škrob. Iz tega se pa tudi učimo, da je krompirjevka važen organ in je nespetmetno in hudo škodljivo rezati ali celo kositi še zeleno krompirjevko, ker s tem kvarimo tako kakovost kakor tudi donosnost pridelka.

Pljuča in dihala

so poleg tega, da morajo neprestano delati, izpostavljena mnogim škodljivim vplivom, kakršni so oster veter, hlad, prah, dim in razne infekcijske bolezni. Zares ni čudno,

če pride kedaj do motenj, kašlja, prehlajenosti, težkoč pri dihanju, bolečin v vratu, prsih, ledjih in ramenih. — Zato je potrebno, da že pri prvih pojavih takih motenj izbegnete nevarnosti poslabšanja z uporabo pravega zagorskega soka «Else» proti kašlju in bolečinam v prsih od lekarnarja Feller-

ja. 2 steklenici 50 Din, 4 steklenice 92 Din z omotom in poštino vred. Razpošilja ga lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, Sp. br. 509 z dne 24./III. 1932.

× **Gora potuje z vasjo.** V okolici mesta Pistoje v Italiji se neka gora premika. V neznatni vasi, ki se imenuje San Marcello Pistoiese, se zbira velika množica ljudi iz vseh krajev, ki hočejo biti priče nenavadnemu prizoru. Vse po bočje gore se pomika navzdol. Vsak dan se zniža za sedem metrov. Najbolj značilno pa je, da pri tem prav nič ne trpe gozdovi in nasadi, ampak vsi lepo ležejo v globino. Tudi hiše, ki leže ob vznožju, se pomikajo z vsemi gospodarskimi poslopji počasi proti dolini, koder teče reka Lima. Po vsem tem je jasno, da ne leze navzdol samo zgornja plast zemlje, temveč da se premika navzdol zemlja v globini vsaj kakih 10 do 15 m. Izvedenci doslej še niso ugotovili razlogov tega pojava. Reka Lima se je morala zaradi zemlje, ki prihaja v dolino, umakniti in je vsa njena struga zasuta. Reka je poplavila nekaj hiš in tovarne pri Popigliu, vendar ni napravila posebnih škod.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Upanje.

Upnik: «In kdaj lahko upam na plačilo?»
Dolžnik: «Vedno, dragi prijatelj, vedno!»

V šoli.

Učitelj: «Kaj vendar vleče naše ljudi tako v gore?»
Učenec: «Vzpenjača, gospod učitelj.»

Srebrna poroka.

A: «Ze 20 let delam pri istem gospodarju.»
B: «Jaz pa 25.»
A: «Kako to?»
B: «Prihodnji teden bom praznoval srebrno poroko.»

Pri izpitu.

Profesor: «Ta bolnik ima krajši očesni živec in zato škili. Kaj bi storili v takem primeru, gospod kandidat?»
Visokošolec: «Tudi jaz bi škilil, gospod profesor.»

Listnica uredništva

Bodoni. Preveč osebno!
Dobova. Žaljivo!
Sv. Vid pri Ptuju. Ni razumljivo!

Vojak in sovražnik.

Stric: «Kaj pa hočeš pozneje postati, Jožek?»
Jožek: «Vojak.»
Stric: «Pa se ne bojiš, da te bo sovražnik ubil?»
Jožek: «Potem pa bom rajši postal sovražnik.»

Na policiji.

Policijski komisar: «Zakaj pa niste dragoce-nega uhana, ki ste ga našli, takoj oddali na policiji?»
Ženska: «Veste, gospod komisar, hotela sem počakati, da najdem še drugega.»

Morda dobro vidi.

Gospodar: «Poglej, dragi moj bodoči zet, kamorkoli se ozreš, vsa polja in gozdovi so moji.»
Snubec: «Upam, dragi moj bodoči tast, da nisi kratkoviden.»

Stanovanje išče.

Študent: «Ali bi mi dali sobo?»
Gospodinja: «Ali igrate na kak instrument?»
Študent: «Ne!»
Gospodinja: «Ali imate radio?»
Študent: «Ne!»
Gospodinja: «Ali morda kanarčka?»
Študent: «Ne, vendar pa imam nalivno pero, ki škriplje. Ali vas morda to moti?»

Umetne oči

izgotavljamo naravno za naše pacijente.
F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden.

V Ljubljani splošna bolnišnica, očesni oddelek,
od dne 12. do dne 14. marca 1934.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačna navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Tomazič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

62¹⁰

3925-03

Za delo, za štrapac, za blato in vodo praktični čevlji iz boksa z neraztrgljivimi gumijastimi podplati.

71¹⁰

0167

Čevlji iz mastne kravine z gumijastimi podplati, ki izdrže trikrat več ko usnjeni.

Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Oltare . . . 138 Din
Mandoline 95 „ Harmonike 69 „
Tambure . 63 „ Gramofone 465 „

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

MALI OGLASI

Kmetovalci!

Gnojnične črpalke in razpršilce, pluge, travniške in poljske brane, vse orodje za čiščenje drevja, trtne škarje, ameriške «Deering»-kosilnice in njihove posamezne originalne dele kakor tudi vse drugo železnino dobite najceneje pri Fr. Stupici v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1. 54

Osamljen vdovec z 52.000 Din

išče vdovo brez otrok, ki ima posestvo ali pa gotovino. Ponudbe sprejema podružnica «Jutra» v Mariboru pod «Zakon». 49

Čas prihaja,

da si nabavite za Veliko noč dobro domačo obutev ročnega dela po zmernih cenah pri Francu Kokolu, čevljarjem mojstru v Laškem. Pri njem se dobivajo tudi usnje in vse čevljarске potreščine. 50

„Fitonin“

preizkušeno zdravilo za

rane, kraste, lišaje, ture ter druge kožne bolezni, poškodbe, opekline, oparjena mesta, odprtine, ozeblina itd.

Vsem onim, ki bolujejo na teh ranah, rabi «Fitonin» kot izredno sredstvo kar je dokazano in ugotovljeno po naših zdravnikih in zdravstvenih institucijah, da zanesljivo in naglo zaceli tudi najbolj stare kronične rane. «Fitonin» odpravi otekline in neprijeten duh rane ter omili bolečine že v početku zdravljenja. Bili

so primeri, da so bile take rane stare preko 20 let, a z uporabo «Fitonina» so se zacelile v ne polnem mesecu dni «Fitonin» je priporočljiv tudi pri poškodbah, okvarah, opeklinah, oparjenih mestih, ker prepreči infekcijo, ustavi krvavljenje in zelo naglo zaceli rane.

«Fitonin» se doblva v lekarnah, steklenica 250 gr za Din 20—, velika steklenica 1000 gr za Din 60—. Ako je ne doblite v prodajalni, potem jo naročite pri «Fiton», dr. z o. j., prometni oddelek, Zagreb, pošt. pret. 78. Ako naročite po po-
vzetju 2 mali ali 1 veliko steklenico (manj se ne pošilja), tedaj je strošek za poštino Din 10—, toda če se pošlje denar naprej na «Fiton», dr. z o. j., pošt. ček. konto št. 37.757, v Zagrebu, tedaj PRIHRANI VSAKDO STROSKE ZA POŠTINO.

Brezplačno pošljemo poučno knjižico št. 16 vsakomur, ki jo zahteva.

Dov. od min. pod S. št. 611 z dne 21. IV. 1932.